

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2021-01-06

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Att inte bevaka en match

En kvalitativ intervjustudie om covid-19-pandemins påverkan på
sportjournalistiken

Författare: Heino Ollin, Adam Fröberg och Daniel Dewerud

Handledare: Emil Östlund

Kursansvarig: Mathias Färdigh & Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: Att inte bevaka en match – en kvalitativ intervjustudie om covid-19-pandemins påverkan på sportjournalistiken

Authors: Heino Ollin, Adam Fröberg och Daniel Dewerud

Level: Bachelor thesis in Journalism

Term: Autumn 2020

Supervisor: Emil Östlund

Aim of thesis: The aim of this thesis is to study how the covid-19 pandemic has affected the Swedish sports journalism.

Method: Qualitative in-depth interviews with ten Swedish sports journalists, both reporters and editors-in-chief. The interviews were carried out during the autumn of 2020, when the covid-19 pandemic was still ongoing. The interviews were transcribed and analysed, based on the theoretical framework.

Theoretical framework: The results were compared to Richard J. Peltz's as well as Galtung and Ruge's theories about news values. We also compared our results to Kevin Hull and Miles Romney's study about the experiences among sports broadcasters in the USA in the early stage of the covid-19 pandemic. The same comparison was done with Maja Björklin's findings. To see whether Swedish sports journalism has changed in quality the results were compared to Gavin Weedon's findings. Finally, the interviews involved a question about whether our subjects find it true that sports newsrooms are seen as a 'toy department'. This question was inspired by Richard J. Peltz's study.

Results: There is a concern among several Swedish sports journalists regarding the potential of less accessibility to some clubs, first and foremost to the largest and most elite clubs in the country. The Swedish sports journalists had to be more creative than before due to the pause of live sports. That meant more in-depth reportages, economical coverage and interview series for example. Some new technical solutions appeared as well. Video call programs may have a positive effect on the accessibility. Some sports journalists were transferred to the regular news desks, and even some transmission times decreased for a period of time.

Keywords: Sports journalism, covid-19 pandemic, news values, toy department, professional ideals, Sveriges Television, Expressen, Göteborgs-Posten, Radiosporten, TV4.

Nyckelord: Sportjournalistik, covid-19-pandemin, nyhetsvärdering, leksaksavdelning, yrkesideal, Sveriges Television, Expressen, Göteborgs-Posten, Radiosporten, TV4.

Innehållsförteckning

	Sida:
1. Inledning	6
1.1 Problemformulering	7
1.2 Syfte och frågeställningar	7
2. Tidigare forskning	8
2.1 Överblick	8
2.2 Pandemins tidiga påverkan – internationellt perspektiv	9
2.2.1 Enkätstudie med amerikanska tv-bolag	9
2.3 Pandemins tidiga påverkan – svenskt perspektiv	10
3. Teoretiskt ramverk	11
3.1 Sportjournalistens profession och utmaningar	11
3.2 Nyhetsvärdering	12
3.3 Vad är bra sportjournalistik?	13
3.4 Applicering av teorin	15
3.4.1 Sportjournalisten och utmaningarna	15
3.4.2 Nyhetsvärdering	15
3.4.3 Vad är bra sportjournalistik?	15
3.4.4 Jämförelse med “Pandemins tidiga påverkan”	15
4. Metod	16
4.1 Metodöversikt	16
4.2 Urval	17
4.3 Frågeformulär	19
4.4 Transkribering	19
4.5 Analys	20
5. Resultat och analys	21
5.1 Pandemins påverkan på det redaktionella arbetet	21
5.1.1 Sportchefernas arbete	22
5.1.2 Reportrarnas arbete	23
5.1.3 Tekniska lösningar	25
5.2 Pandemins påverkan på nyhetsvärderingen och medieinnehåll	27
5.2.1 Har sportjournalistiken blivit bättre?	30
5.3 Pandemins påverkan på yrkesrollen och ideal	32
5.3.1 Hejarklacksmentalitet	32
5.3.2 Oförändrade ideal men en förändrad syn på sportjournalistiken	32
5.4 Sportjournalistiken efter pandemin	36
6. Slutsats och diskussion	40
6.1 Redaktionell omställning	40
6.2 Nyhetsvärdering och medieinnehåll	42
6.3 Ideal och profession	43
6.4 Framtid	44
6.5 Validitet och reliabilitet	45

6.6 Vidare forskning	46
7. Referenslista	48
8. Bilaga 1: Intervjuguide	50

1. Inledning

Under början av år 2020 lamslog covid-19-pandemin¹ hela världen. Den har påverkat, och påverkar i skrivande stund fortfarande, samhället i allra högsta grad. Journalistiken i helhet har så klart inte lämnats utan påverkan, men medan traditionell nyhetsjournalistik har haft mycket att rapportera om har sportjournalistiken hamnat i ett prekärt läge. Det pålitliga schemat som olika tävlingsagendor utgör har i perioder helt förändrats eller raderats ut.

Bland annat skrev Svenska Sportjournalistförbundets ordförande, Petra Thorén, och Journalistförbundets ordförande, Ulrika Hyllert, en debattartikel i Dagens Media (Thorén & Hyllert, 2020, 10 juni). De tar upp att idrottsvärlden är viktig att bevaka ur ett journalistiskt perspektiv, dels för att den engagerar över tre miljoner svenskar och dels för att elitidrotten är en industri som omsätter många miljoner kronor. Vad har sportjournalisterna gjort när det knappt har funnits något att bevaka? Och kommer dagslägets situation påverka den framtida journalistiken när vi någon gång återgår till det normala?

Det vardagliga lunket med journalisters bevakning av ett lags träningar och möjlighet till intervjuer av spelare/ledare på daglig basis är passé. *“Ett av pandemins många offer är öppenheten”*, skriver sportjournalisten Olof Lundh i en krönika på Fotbollskanalen (Lundh, 2020, 20 november). Kommer elitidrottsklubbar i fortsättningen dra nytta av pandemin för att strypa den mediala bevakningen? Lundh menar att som exempel får många klubbar stort stöd från de städer lagen kommer från i form av både supportrar och kommuner. Offentliga medel från de båda aktörerna strömmar in till klubbarna och då förtjänar man som sponsor en objektiv bevakning av hur dessa offentliga medel används. Det skulle vara en hård smäll mot både sportjournalistiken och det demokratiska samhället i stort om vi går mot en framtid med stängda dörrar.

Detta sådde ett frö hos oss. Därför vill vi nu ta reda på hur sportjournalister och sportchefer på fem olika redaktioner har upplevt pandemin hittills, samt vad de tror om framtiden. Vilka delar tror de kommer finnas kvar även i framtiden? Har sportjournalisterna tvingats bli mer kreativa, och i så fall på vilket sätt? Genom kvalitativa intervjuer vill vi låta sportreportrar och deras chefer resonera kring problemen som covid-19 skapat samt vilka lärdomar de tar med sig.

Vad kan mediekonsumenterna förvänta sig av sportjournalistiken framöver? Finns det nya journalistiska grepp som har utvecklats inom sportjournalistiken under pandemin? Eftersom sportjournalistiken ofta är en lönsam verksamhet, jämfört med andra journalistiska genrer (Enbom & Carlsson, 2019: 208), är det viktigt för redaktionerna att hålla kvar sin publik även när det inte finns tävlingar att bevaka.

¹ Sedan den 11 mars 2020 klassas covid-19-pandemin som just en pandemi, enligt Världshälsoorganisationen (WHO). Virusets namn är ett så kallat coronavirus, och sjukdomen heter covid-19.

1.1 Problemformulering

Den tidigare forskningen kring covid-19:s påverkan på sportjournalistiken i svensk och internationell media är relativt knaper, vilket är rimligt eftersom vi i skrivande stund befinner oss mitt i pandemin.

Vi anser att det finns en forskningslucka här och vill därför göra ett försök till att fylla delar av den luckan samt tillföra en fördjupning av ämnet. Med hjälp av kvalitativa analyser av intervjuer med sportchefer och reportrar, är vår ambition att bidra med ett brett material och en övergripande bild av hur sportjournalistiken förändrats till följd av pandemin. Vi vill även ge en inblick i hur de eventuella arbetsförändringarna kan påverka framtidens sportjournalistik.

Utomvetenskapligt sett lyfter denna studie ett problem som inte har fått så stor uppmärksamhet då det har överskuggats av andra, mer akuta, följder av covid-19-pandemin. Dessutom kan konsumenter av sportjournalistik få en förståelse för vad de kan vänta sig för produkt framöver. På olika redaktioner kan man även genom att ta del av studien få inspiration utifrån hur andra sportredaktioner har tagit sig an, och fortfarande tar sig an, utmaningarna som pandemin har medfört.

Inomvetenskapligt sett anser vi att vi fyller en lucka eftersom vi är tidiga med att göra en studie på hur covid-19-pandemin påverkar den svenska sportjournalistiken. Dessutom tror vi att vår forskning är relevant framöver då den skett mitt under pandemin och därav kan ge en inblick i hur resonemanget gick på redaktionerna under denna period. Genom att utföra semistrukturerade intervjuer med både sportchefer och reportrar på olika sportredaktioner skiljer denna studie sig från den forskning som redan finns. De får då resonera kring de utmaningar de har mött, och till viss del fortfarande möter, under år 2020.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att få en inblick i hur covid-19-pandemin har påverkat sportjournalistiken i Sverige. Detta både kortsiktigt samt hur den kan tänkas sätta sina spår på lång sikt. Utifrån nedanstående frågeställningar vill vi uppfylla detta syfte.

- Vilka skillnader finns det i vad som publicerades innan och under pandemin?
- Har arbetsmetoderna på redaktionerna förändrats med anledning av pandemin?
- Påverkas de professionella idealen för sportjournalister med anledning av pandemin?
- Påverkas sportjournalistiken på sikt med anledning av pandemin?

2. Tidigare forskning

Sportjournalistik i allmänhet är ett mindre utforskat område inom medie- och journalistikforskning (Enbom & Carlsson, 2019:209). I ett så här tidigt skede av pandemin som vi i skrivande stund befinner oss i finns det dessutom en begränsad mängd forskning gällande covid-19 kopplat till journalistik – och inte minst sportjournalistik.

I det här kapitlet redogör vi för den tidigare forskningen inom sportjournalistiken, med fokus på liknande teman som vår uppsats. Utgångspunkten är av det bredare slaget, för att sedan smalna av mot mer konkretisering.

2.1 Överblick

Vi inleder med att titta brett på delar av den forskning som gjorts inom sportjournalistiken.

Weedon, Wilson, Yoon och Lawson (2016) har forskat i vad som är “bra” sportjournalistik. Deras forskning gick till på så vis att de inledningsvis avgränsade sig till åtta stora engelskspråkiga tidskrifter som publicerar sociologiska studier om sport. Sedan gick de igenom allt som publicerats i respektive tidskrift från första utgåvan till och med september 2016. Den äldsta publikationen var från 1976 och den senaste var från 2013. De tittade på rubriker, abstract och använde sig av diverse sökord för att hitta de studier som innefattar forskning om sportjournalistisk bevakning. De fann 376 studier och dessa kodades sedan av minst två personer.

I slutändan ledde detta till att de kom fram till att 41 av dessa 376 studier inkluderade diskussioner om “bästa praxis” för, eller om, vad som kan förklaras som “bra” eller “bättre” sportjournalistik. Det vill säga att endast 10,9 procent av de studierna som granskades tog upp exempel på bra sportjournalistik. De andra studierna tittade helt enkelt på de negativa sidorna av den sportjournalistiska bevakningen.

Weedon et al. (2016) anser att det borde göras fler studier om de positiva sidorna av sportjournalistiken, en åsikt som föranledde studien. Nedan följer en sammanfattad lista av vad de 41 studierna som påvisade bra sportjournalistik tog upp.

- Mer kontextualiserad rapportering
- Mer kritiskt mediearbete och mer balanserad, opartisk och neutral rapportering
- Mer rättvis täckning av olika sporter och atleter
- Mer rättvis representation på nyhetsredaktionen
- Mer socialt ansvarstagande och lärande rapportering
- Journalistisk reflexivitet

Vi går in mer utförligt och djupgående gällande detta i kapitlet teoretiskt ramverk (3.3).

2.2 Pandemins tidiga påverkan – internationellt perspektiv

International Journal of Sports Communication gav ut en specialutgåva med fokus på hur covid-19 har påverkat idrottsvärlden och bevakningen av den. I den kan man läsa tre intervjuer med aktörer inom idrottsvärlden, med fokus på kommunikation. Det finns även 30 vetenskapliga kommentarer där experter ger en övergripande bild av pandemins påverkan på deras specialområden. Nedan presenterar vi en artikel som vi finner relevant som bakgrund till vår studie.

2.2.1 Enkätstudie med amerikanska tv-bolag

Som vi tidigare har nämnt finns det ett begränsat urval när det kommer till forskning och studier gällande covid-19:s påverkan på sportjournalistiken. En studie som däremot har gjorts är *“It Has Changed Completely”: How Local Sports Broadcasters Adapted to No Sports* (Hull & Romney, 2020). Där har författarna forskat i pandemins påverkan på de lokala tv-bolagen i USA.

Detta gjorde de genom en enkät som skickades ut till 20 olika tv-bolag runt om i USA, där 10 stycken ville vara med och svara på frågorna (en person per tv-bolag svarade). I slutändan blev likväl den geografiska spridningen som antal män och kvinnor som svarade jämnt fördelat. Likaså när det kommer till tv-bolagens marknadsstorlek.

De förändringar som författarna kunde urskilja baserades på teman. Dessa var “en betoning av kreativitet”, “en skiftning i det dagliga ansvaret” samt “en oviss framtid”.

Hur det dagliga arbetet förändrades varierade. För somliga pågick arbetet som vanligt. Sex av de tio som svarade hade delvis eller uteslutande blivit tilldelade jobb på den vanliga nyhetsdesken istället för sportredaktionen. Hälften svarade att de jobbade hemifrån medan den andra hälften fortsatt gick till jobbet. Vissa fick andra arbetstider och en respondent fick gå ner i arbetstid. Tempot på redaktionen förändrades också. En respondent beskriver att det blev mycket mer “långsamt” arbete i form av feature-material. Hur respondenterna delade sitt material på sociala medier blev i det stora hela oförändrat.

Något som nämns är “The In-Person Interview Dilemma”, vilket kortfattat innebär att flera av de som svarat på enkäten ansåg att en av de största utmaningarna har varit att intervjuer har tvingats göras via datorn eller telefonen och inte på plats – ansikte mot ansikte.

En annan sak som nämns är att respondenterna tvingades “tänka utanför boxen” på så vis att de inte kunde fylla sina program med till exempel höjdpunkter från matcher som spelats. Det satte kreativiteten på helt nya prov. Bland annat löstes detta genom historiska tillbakablickar.

Avslutningsvis ansåg flera att framtiden blivit allt mer oviss i branschen. En förändring –

vilket benämns som en redan påbörjad problematik – är att tillgången till intervjuer med aktiva kan komma att begränsas mer och mer. Det framkommer även att den långsiktiga ekonomiska aspekten är oviss, till följd av pandemin.

2.3 Pandemins tidiga påverkan – svenskt perspektiv

Den tidigare forskningen kring covid-19:s påverkan på sportjournalistiken i svensk media är relativt liten. Maja Björklin (2020), student på Umeås universitet, är en av få som har forskat i ämnet. I hennes uppsats – som bygger på en kvantitativ tematisk innehållsanalys och två kvalitativa intervjuer – tittar hon på hur sportredaktionerna fått förändra sig när det kommer till dagordning, nyhetsvärdering och arbetet överlag till följd av pandemin.

Björklin gör två kvalitativa intervjuer (med SVT och Uppsala Nya Tidning), där fokuset ligger på det förändrade arbetet för redaktionerna under pandemin.

Det som Björklin kom fram till var bland annat att dagordningarna förändrats för de båda redaktionerna. På SVT gick man från säsongrelaterat material samt bevakning av matcher och tävlingar till att hitta en balans mellan nyheter om sportrelaterad ekonomi, bevakning och referat av matcher samt tävlingar, politik relaterat till idrott samt bevakning av idrottssäsonger ur ett bredare perspektiv. På Uppsala Nya Tidning förändrades det också. Från samma utgångsläge till en blandning av säsong, ekonomi och politik. (Björklin, 2020: 41-43)

De nyheter som redaktionerna i pandemins tidiga skede kunde skriva om innebar en ny och utforskad dagordning (alltså vad som uppmärksammas och till slut blir nyheter). Huruvida den visar sig vara lika intressant för läsarna över tid är ännu oklart, menar Björklin. (Ibid, 2020: 41-43)

3. Teoretiskt ramverk

Nedan presenterar vi den forskning och de teorier som ligger till grund för de frågor vi har med i vårt frågeformulär samt använder i analyserna av våra resultat.

3.1 Sportjournalistens profession och utmaningar

Sportjournalister har haft olika status genom åren. Sportjournalister hade under 1900-talet ofta låg status på redaktionerna, men uppskattade sitt jobb trots det. I och med att allt mer pengar har strömmat till idrotten har det även blivit mer intressant att bevaka makten i den världen. På ett internationellt plan används dessutom ofta sport i politiskt syfte. Enligt Richard J. Peltz upplever sportjournalister att det idag finns ökade möjligheter att bevaka och kritisera orättvisor inom sitt yrke (Peltz, 2010:168-169). I samband med det har sportjournalisternas status ökat och sportredaktionen ses inte i samma utsträckning som "leksaksavdelningen". Däremot ses ändå sportjournalistiken som mindre seriös än övrig journalistik (Ibid, 2010:153-154). Bland annat kritiserar den danska tankesmedjan Mondaymornings (2002) skandinaviska sportjournalister för att vara okritiska och målade upp en bild av en nedåtgående trend i journalistisk kvalitet, medan studier på andra håll i världen hävdade att sportjournalistiken var på uppåtstående. Raymond Boyle, en av de som bidragit mest till forskningen om sportjournalistik, hävdar dock att det är dags att den oseriösa stämpeln tvättas bort. Han menar att sportjournalistiken har blivit för komplex för att inte tas seriöst, även om han poängterar att det fortfarande finns brister (Boyle, 2006: 183).

Utmaningarna för dagens sportjournalister handlar främst om ny teknik, nya redaktionella krav och idrottsorganisationernas PR-avdelningar. En sportjournalist behöver idag, likt journalister generellt, behärska flera sätt för att få ut sitt material multimedialt. Med ökade krav på snabba nyheter behöver sportjournalisten dessutom prioritera vad denne ska lägga sin tid på (Hutchins & Boyle, 2017: 500-504).

När exempelvis en idrottsförenings PR-avdelning kommer ut med eget material är det smidigt för sportjournalisten att göra en nyhet på detta. Det kan vara problematiskt eftersom det inte blir en opartisk bevakning. När PR-avdelningarna dessutom kan styra vilket material de når ut med genom egna kanaler minskar deras behov att synas i nyhetsmedier, vilket kan försvåra sportjournalistens arbete. Reportrarna är då "i källornas händer" (Hutchins & Boyle, 2017: 506-508). Detta leder till oro bland sportjournalister och en friktion mellan redaktioner och idrottsorganisationer som inte nödvändigtvis visar sig utåt. Tidigare var det sportjournalisternas exklusiva arbete att bevaka vad som sker i klubbarna medan de nu har fått konkurrens av organisationernas egna kanaler i och med sociala medier (Sherwood, Nicholson & Marjoribanks, 2017:526, 527).

3.2 Nyhetsvärdering

Konceptuellt syftar nyhetsvärderingar på hur möjliga nyheter värderas i de redaktionella arbetsprocesserna (Strömbäck, 2019: 173-175). Galtung och Ruge (1965) har identifierat tolv nyhetsfaktorer som de menar hade stor betydelse för om något blir en nyhet. Dessa ord, som alltså gäller generellt inom journalistiken, är:

- *Frekvens*. Ju bättre händelsen passar respektive medias publiceringsrytm, desto större chans har den att bli en nyhet.
- *Tröskelvärde*. Det finns en odefinierad tröskel för vad som blir en nyhet. Alla händelser är inte tillräckligt intressanta för att bli nyheter.
- *Tydlighet*. Ju mindre osäkerhet det finns kring en händelse, desto större chans har den att bli en nyhet.
- *Meningsfullhet och relevans*. Är en händelse mer meningsfull och relevant har den en större chans att bli en nyhet.
- *Konsonans*. Ju mer en händelse stämmer överens med vad som förväntas bli en nyhet, desto större chans är det att händelsen faktiskt blir en nyhet.
- *Överraskning*. Om en händelse är mer överraskande eller skiljer sig från det "normala" har den en större chans att bli en nyhet.
- *Kontinuitet*. Om en händelse ingår i en process som är en del av nyhetsbevakningen (i sportens fall ett säsongsprogram) ökar sannolikheten att det blir en nyhet.
- *Komposition*. Det krävs en blandning av nyheter (allt kan inte handla om samma typ av händelser). Ju mer en händelse passar in i blandningen en viss dag, desto större möjlighet har den att bli en nyhet.
- *Elitnationer*. Ju mer händelsen handlar om särskilt viktiga nationer desto större möjlighet att det blir en nyhet.
- *Elitpersoner*. Om en händelse innefattar en kända, viktiga eller särskilt framträdande personer är sannolikheten större att det blir en nyhet.
- *Personifiering*. Om en händelse handlar om personer och kan tolkas utifrån personernas agerande och handlingar ökar chansen till att det blir en nyhet.
- *Negativitet*. Negativa saker fäster bättre på människors minnen än positiva, därav är sannolikheten större att händelsen blir en nyhet desto mer negativ den är.

(Galtung & Ruge, 1965:66-71)

Nyhetsvärderingen inom sportjournalistiken både skiljer sig från och liknar övrig journalistik. Peltz (2010:156-157) skriver om flera ord som värderas högt inom sportjournalistiken. Där hittar vi "närhet", "påverkan", "aktualitet", "konflikt", "framträdande" samt det som sticker ut och är "ovanligt". Nedan specificerar vi vad ovanstående ord innebär.

- *Närhet*. Mediekonsumenten är intresserad av det som sker i hens närhet. När det kommer till sportjournalistiken kan detta dock variera. Konsumenten kommer att vara intresserad av vad som exempelvis sker i den lokala fotbollsklubben men hen kan

samtidigt ha en favoritklubb i ett annat land som hen är lika intresserad av. Närhet handlar i det senare sammanhanget om närhet till intresseområde.

- *Påverkan.* När det kommer till sportjournalistik handlar påverkan främst om vad som påverkas framåt. Att ett lag förlorade under gårdagen är redan en gammal nyhet, men hur påverkar detta laget framöver?
- *Aktualitet.* Aktualitet handlar till viss del om resultat och matchreferat. Däremot är det troligt att konsumenten av sportjournalistik redan vet vad till exempel resultatet blev i en match. Aktualitet kan därmed även handla om spelarnas och tränarnas intryck av matchen och analyser av matchen.
- *Konflikt.* Det finns en given konflikt när olika lag eller individer möts, men konflikt är inte begränsat till bara det. Det kan även handla om när olika städer, nationer, och värderingar möts. Det kan även handla om konflikter inom laget och klubbarna.
- *Framträdande* handlar främst om individer som sticker ut, ofta utifrån sina prestationer. Dessa personer blir ofta till kändisar. Det kan finnas en problematik med att lyfta fram en idrottsprofil för mycket, vilket kommer tydligt till uttryck inom lagidrotten. Exempelvis beskrivs ofta anfallare som gör många mål som stjärnor, men den som slog passningen lyfts eventuellt inte fram lika mycket.
- *Ovanlighet* kan handla om när någon som inte förväntas vinna gör det. Det kan även handla om en rolig eller en i annan mån uppseendeväckande händelse i samband med ett idrottsevenemang.

(Peltz, 2010:156-157)

Enligt Peltz finns det flera "textboksexempel" när det kommer till nyhetsvärdering inom sportjournalistiken. Där ingår intervjuer med idrottare och tränare, att berätta med hjälp av statistik och att pigga upp inaktuella händelser med hjälp av nya analyser. Med tanke på säsongsprogram har sportjournalister normalt sett ett pålitligt schema att följa i sin nyhetsrapportering. Tekniken skiljer sig inte gentemot övrig journalistik.

Peltz menar även att det är allt mer vanligt att traditionella nyhetsreportrar gör sitt jobb inne på kontoren. Detta skiljer sig däremot när det kommer till sportjournalister. De behöver ge sig "ut på fältet" för att kunna ta del av vad som sker och sedermera skildra detta för sin publik (Ibid, 2010: 157).

3.3 Vad är bra sportjournalistik?

Under tidigare forskning (se kapitel 2.1) tog vi upp översiktsstudien av Gavin Weedon et al. från 2016 som analyserade vad forskningen de såg på anser är bra sportjournalistik. Nedan

följer de begrepp vi har med i vår studie och en beskrivning av vad de innebär. De två begrepp vi inte har valt att ta med är, *mer rättvis representation på nyhetsredaktionen* och *journalistisk reflexivitet*. Dessa har vi valt bort eftersom vi varken kommer att ha fokus på representation av olika samhällsgrupper på redaktionerna eller med vilka ord sportjournalister beskriver idrotten. Nedan beskriver vi de begrepp som vi har valt att använda oss av.

- *Mer kontextualiserad rapportering.* Med kontextualiserad rapportering menas att det man rapporterar om sätts in i ett sammanhang. Det kan till exempel innebära att rapporteringen handlar om vad Olympiska Spelen innebär för lokalbefolkningen. Det är dock värt att poängtera att det inte alltid är "bra sportjournalistik" att lyfta upp idrotten till en sådan nivå. Till exempel så anses det som ett bra sportjournalistiskt grepp när löparen Cathy Freeman från Australien, som till stor del representerade den aboriginiska folkgruppen, enbart beskrevs med epitetet 'kvinna'. I hennes fall handlade det om att ta bort fokus från hennes bakgrund som representant för ett enat Australien (den typen av rapportering hade gått överstyr) och flytta det till hennes idrottsliga prestationer. Det kan alltså vara tvetydigt vad som är "rätt" kontext.
- *Mer kritiskt mediearbete och mer balanserad, opartisk och neutral rapportering.* Här handlar det om att sportjournalister ska rapportera på ett sätt som kritiserar de strukturer som finns inom idrotten och samhället generellt. Samtidigt ska det finnas en balans i vad man rapporterar som präglas av opartiskhet och neutralitet. Bra sportjournalistik är alltså inte att bara skriva hyllningar till det lokala laget. Att rapporteringen är balanserad, opartisk och neutral behöver inte innebära att rapporteringen ska vara ett tvärsnitt av den idrottsverksamhet som finns i ett samhälle. Om det till exempel finns betydligt mindre kvinnliga idrottsutövare i ett land är det motiverat att rapportera oproportionerligt mycket om dem för att öka förståelsen för det kvinnliga idrottandet.
- *Mer rättvis täckning av olika sporter och atleter.* Framför allt handlar den här delen om en rättvis täckning utifrån ett genusperspektiv. Sammantaget är rapporteringen mer jämlik nu än den en gång var, men fortfarande inte jämlik. Bra sportjournalistik innebär också att man rapporterar om andra idrotter än de allra mest populära och atleter inom dessa.
- *Mer socialt ansvarstagande och lärande rapportering.* Ett exempel på socialt ansvarstagande och lärande sportjournalistik är rapporteringen om aktivister i samband med OS i Sotji 2014. Aktivisterna fick mer utrymme än vad som är vanligt i sportmedia, vilket ansågs vara bra. Hardin et al. (2009:336) menar att det finns incitament hos unga sportjournalister att ha en public service-approach snarare än en kommersiell approach på sin rapportering. De menar att genom att ha ett samhällsgranskande och demokratiskt perspektiv, baserat på de unga

sportjournalisternas utbildning, så förblir deras arbete relevant i den ökande konkurrensen med gräsrotsjournalister.

(Weedon et al., 2016:651-654)

3.4 Applicering av teorin

I denna del går vi igenom hur vi har valt att applicera de olika teorierna på vårt arbete.

3.4.1 Sportjournalisten och utmaningarna

Vi kommer att använda det som står under rubriken “3.1 Sportjournalisten och dennes utmaningar” för att skapa frågor till frågeformuläret samt analysera hur våra respondenter resonerar kring sin yrkesroll och vilka utmaningar som präglar den. Finns det några utmaningar som har blivit extra utpräglade under covid-19 och ser deras kollegor fortfarande på dem som en “leksaksavdelning”?

3.4.2 Nyhetsvärdering

Vi kommer framför allt att använda oss av Peltz ledord “närhet”, “påverkan”, “aktualitet”, “konflikt”, “framträdande” och “ovanlighet” i våra analyser av respondenternas svar på temat nyhetsvärdering. Vad prioriterar de i nyhetsvärderingen under covid-19 då de inte längre har ett pålitligt schema att följa i form av säsongsprogrammen?

Vi kommer även att se om svaren vi får stämmer överens med Galtung och Ruges tolv nyhetsfaktorer, om Peltz ledord blir otillräckliga.

3.4.3 Vad är bra sportjournalistik?

Vi kommer att analysera respondenternas svar utifrån de återkommande kriterierna för bra sportjournalistik (se 3.3). Vad anser de är viktigast och hur har covid-19 påverkat deras möjligheter att göra bra sportjournalistik?

3.4.4 Jämförelse med “Pandemins tidiga påverkan”

Vi kommer även att göra en jämförelse med den tidigare forskningen om pandemins tidiga påverkan (2.2 och 2.3). I jämförelsen med det amerikanska perspektivet kommer vi att ställa frågor utifrån de tre teman som tas upp - alltså *kreativitet*, *skiftning i det dagliga ansvaret* och *framtid* samt den pågående problematiken med att tillgången till intervjupersoner begränsas mer och mer. I och med att vår studie sker i ett senare skede av pandemin är det intressant att se huruvida våra svar liknar de som Hull och Romney fick.

Vi kommer även jämföra våra resultat med de som Björklin fick i sina intervjuer med SVT och Uppsala Nya Tidning.

4. Metod

Med hjälp av böckerna *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Kvale & Brinkmann, 2014), *Metodpraktikan* (Esaiasson et.al., 2017) och till viss del *Metoder i kommunikationsvetenskap* (Ekström och Larsson, 2010) har vi kommit fram till hur vår metod ska utformas så bra och lämpligt som möjligt. Valet av ansats, urval, hur intervjun ska gå till, transkribering och analys kommer i huvudsak att diskuteras i detta kapitel.

4.1 Metodöversikt

Som metod för att få så bra svar som möjligt kopplat till syfte och frågeställningar har vi valt att genomföra respondentintervjuer. Det innebär att vi har ett fenomenologiskt förhållningssätt till intervjuerna (Kvale & Brinkmann, 2014:44). Det betyder att man vill förstå sociala fenomen utifrån den intervjuades sätt att se på händelser och egna upplevelser av verkligheten. Att göra en kvalitativ ansats anser vi passa vårt syfte med uppsatsen bäst då vi vill få en djupare förståelse för redaktionerna, och vidare journalisternas egna upplevelser kring hur covid-19 påverkat deras arbete gällande sportjournalistik. Alternativet att genomföra en kvantitativ ansats hade varit mer aktuellt om vi i uppsatsen istället hade valt att fokusera på att försöka se ett mönster i sportjournalistiken över tid (exempelvis innan, under och till viss del efter corona-pandemins utbrott). Vi ansåg att forskningsluckorna var större i frågan om hur journalister på olika typer av redaktioner själva har upplevt situationen. Därav föll valet på att göra kvalitativa intervjuer.

Om vi då vill ge respondenterna utrymme för reflektion behöver vi mer specifikt göra en halvstrukturerad kvalitativ intervju. Detta innebär att vi kommer utforma ett färdigt frågeformulär som vi utgår från under intervjun, men där frågorna kommer fungera som frågeområden för att uppmuntra respondenterna till att öppna upp sig och reflektera kring sina egna upplevelser. Det gör vi istället för att göra en strukturerad kvalitativ intervju där man använder så detaljerade och exakta frågor som möjligt. Exakta frågor är något vi vill undvika då det inte tillåter respondenten till eftertänksamhet. De frågor vi utgår ifrån i vårt frågeformulär är baserade på den forskning vi har läst om sportjournalistiken som profession samt nyhetsvärdering. Det vi kan slå fast är att ansatsen både kan ses som deduktiv och induktiv. Då frågorna är baserade på den teoretiska ram vi fastställt är det med en deduktiv ansats vi förhåller oss till i intervjuerna.

Då vi inte har format en hypotes som vi förhåller oss till går det inte att hävda att det till fullo är en deduktiv ansats. Däremot har vi som tidigare nämnt valt att ha ett fenomenologiskt förhållningssätt i våra intervjuer vilket innebär att frågorna är utformade till att vara så öppna som möjligt. En intervju med så öppna frågor tillåter respondenten oss som intervjuare att ställa relevanta följdfrågor som skulle kunna bana väg för andra teoretiska ramar, vilket kan anses vara ett induktivt förhållningssätt.

4.2 Urval

Vi har valt att göra intervjuer med redaktionschefer och reportrar i både press, radio och tv. Att försöka täcka de tre största mediaslagen ger oss möjlighet att förstå coronapandemins effekter på ett så brett plan som möjligt. Totalt vänder vi oss till fem olika arbetsplatser, vilka vi går igenom nedan. Vår originalplan var att intervjua en sportchef och en reporter på fyra arbetsplatser. Detta för att få en så bred bild av situationen som möjligt, då den enskildes upplevelser kan skilja sig beroende på vilken roll du har som journalist. Den planen följde vi, men vi gjorde även två extra intervjuer.

Vår initiala ambition var att ha en jämn könsfördelning på våra respondenter. Skulle vi välja ett urval utefter det mest representativa för journalistkåren går det att hävda att den ambitionen var fel då det finns en underrepresentation av kvinnor inom sportjournalistiken (Enbom & Carlsson, 2019: 208). Tyvärr misslyckades vi med vår ambition då endast två av våra respondenter är kvinnor. Detta beror på att samtliga sportchefer är män och att vi valde att intervjua de reportrar som kunde ställa upp i studien först. En kvinnlig sportchef kunde inte ställa upp.

De sportredaktioner vi har valt att ha med i vår undersökning är **Göteborgs-Posten (GP)**, **Expressen**, **SVT**, **TV4** och **Radiosporten (Sveriges Radio)**. Nedan följer lite kortare information om varje enskild redaktion.

Göteborgs-Posten (GP) är en oberoende liberal dagstidning som grundades 1813 och ägs sedan 2016 av mediekoncernen Stampen Media AB. GP har en räckvidd på 975 453 unika läsare varje vecka (Göteborgs-Posten, 2020). Chefredaktör och ansvarig utgivare sedan 2017 är Christofer Ahlqvist. Sportchef idag är Fredrik Östberg, sedan 2020.

Expressen är en kvällstidning som är obunden liberal och grundades 1944. Idag ägs tidningen av Bonnierkoncernen. Expressen har en räckvidd på 2 590 054 unika läsare varje dag (Expressen, 2020). Chefredaktör och ansvarig utgivare är Klas Granström sedan 2019. Sportchef på Expressen är Pär Andersson sedan 2015.

Radiosporten är Sveriges Radios sportredaktion. Redaktionen har funnits sedan 1925. Deras inslag sänds i både SR P3 och P4. Den stora sändningen, Sportextra, sänds i P4 både på vardagar och helger. På vardagar har Sportextra en räckvidd på 700 000-800 000 lyssnare. På helgerna är det omkring 1,5 miljoner lyssnare. De sänder även webbradio. Radiosportens chef är sedan 2007 Markus Boger.

Sveriges Television (SVT) är ett statligt finansierat bolag som har som uppgift att bedriva tv-verksamhet i allmänhetens tjänst. SVT grundades 1979 och VD för Sveriges Television

sedan 2019 är Jan Helin. Programchef för SVT Sport är Åsa Edlund Jönsson sedan 2016. (“Sveriges Television”, 2020, 17 september)

TV4 är Sveriges största reklamfinansierade TV-kanal. Kanalen ägs av mediehuset TV4 Media. TV4 startade sina första sändningar 1990. VD för TV4 är sedan 2011 Casten Almqvist (“TV4”, 2020, 9 december). Programchef för sporten på TV4 är Niklas Supanich sedan 2020.

Följande respondenter har deltagit i studien:

- Emma Tonnvik, 26 år. Webbredaktör och sportreporter på GP. Jobbat som sportjournalist sedan 2017. På GP sedan 2017.
- Philip Trollér, 30 år. Sportreporter på GP. Sportjournalist sedan 2016. På GP sedan 2016.
- Fredrik Östberg, 32 år. Sportchef på GP. Sportjournalist i totalt omkring fyra år. På GP sedan 2016.
- Jacob Hård, 65 år. Kommentator på SVT Sport. Sportjournalist sedan 1980. På SVT sedan 1986.
- Christian Olsson, 54 år. Sportreporter, kommentator och programledare på Radiosporten (Sveriges Radio). Jobbat som sportjournalist i omkring 20 år. På Radiosporten i knappt 20 år.
- Markus Boger, 51 år. Sportchef på Radiosporten (Sveriges Radio). Sportjournalist i omkring sex år. På Radiosporten i sex år.
- Max Grinndal, 49 år. Sportreporter och redaktör på TV4 Sport. Sportjournalist sedan 1998. På TV4 sedan 1994.
- Tobias Jedeskog, 49 år. Producent (senior producer) på TV4 Sport. Sportjournalist sedan 1996. På TV4 sedan 1993.
- Therese Strömberg, 27 år. Sportreporter på Expressen. Sportjournalist sedan 2015. På Expressen sedan 2016.
- Pär Andersson, 39 år. Sportchef på Expressen. Sportjournalist i drygt 15 år. På Expressen sedan 2007.

Våra intervjuer med Emma Tonnvik på Göteborgs-Posten och Jacob Hård på SVT var inte några vi från början hade räknat med. Vi ser dessa två intervjuer som en bonus. Totalt gjorde vi alltså tio intervjuer – fyra chefer och sex reportrar med lite olika arbetsuppgifter.

Våra respondenter är inte anonyma då de redan är offentliga personer och eftersom studien inte är av kontroversiell karaktär. Dessutom har samtliga gett sitt samtycke till att citeras med namn.

En utförligare genomgång gällande respondenternas arbetsuppgifter med mera finns under punkt “5.1.1 Sportchefernas arbete” och “5.1.2 Reportrarnas arbete”.

4.3 Frågeformulär

Som vi tidigare har nämnt utgår vi från ett förberett frågeformulär vid intervjuerna. Frågeformuläret är utformat med hjälp av *Metodpraktikan* (Esaiasson et al., 2017). Den inledande delen i frågeformuläret är formad för att fungera som några “uppvärmningsfrågor” (Esaiasson et al., 2017:274). Ett antal sådana inledande frågor är nödvändiga för att skapa en form av personlig kontakt och bygga förtroende gentemot respondenterna. Våra uppvärmningsfrågor bygger på diverse enklare personuppgifter (se bilaga 1). Frågeformuläret är också utformat utifrån vårt tidigare resonemang kring att vi vill låta respondenten så fritt och opåverkat som möjligt diskutera hans egna upplevelser av verkligheten. Detta genom att efter “uppvärmningsdelen” ställa väldigt öppna frågor kring uppsatsens olika ämnesområden som ska undersökas. För att göra det så tydligt som möjligt är frågeformuläret uppdelat i olika ämneskategorier (se bilaga 1). Dessa kategorier bygger på den teori och tidigare forskning som vi har presenterat.

4.4 Transkribering

Vad gäller transkribering av intervjuerna har vi tagit hjälp av *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Kvale & Brinkmann, 2014) återigen. Först gällde det att ta ställning till hur vi vill registrera våra intervjuer. Då flertalet av de redaktioner och personer vi har valt att intervjua befann sig på andra ställen i landet än vad vi befann oss på, samt att pandemin har inneburit hårda reserestriktioner, valde vi att hålla intervjuerna på videosamtalstjänsten Zoom. Att använda Zoom gav oss fördelen att se personen i fråga. På så vis hade vi möjlighet att även registrera saker som kroppsspråk under intervjun (Kvale & Brinkmann, 2014:219), till skillnad från ett vanligt telefonsamtal där den biten går förlorad. En ytterligare fördel med att både vi som intervjuare och vår respondent kunde se varandra under samtalet är att det skapade en mer personlig kontakt än om vi enbart hade utgått från ett telefonsamtal. Samtalet spelades in. Vi fick alltså tillgång till att i efterhand lyssna på och se hela intervjusamtalet.

Vi fördelade intervjuerna jämnt mellan oss och gjorde dem en och en. I frågan om vem som skulle transkribera intervjuerna kom vi gemensamt fram till att man skulle transkribera sina egna intervjuer. Detta för att den som har utfört den aktuella intervjun för transkribering har en fördel. Denne person kommer mer sannolikt ihåg olika sociala, alternativt emotionella, delar av intervjusamtalet och är på så vis redan inne i analysen (Kvale & Brinkmann, 2014:221).

Eftersom att vi var tre olika personer som transkriberade de olika intervjuerna behövde vi försäkra oss om att alla tre förhöll oss till transkriberingen på liknande sätt. Då avsikten med denna uppsats inte kräver en analys av saker som kroppsspråk, utandningar, suckanden med mera behövde vår transkribering inte vara på den detaljnivån. Vi var ute efter respondenternas svar, då användningsområdet blir till en offentlig berättelse istället för en samtalsanalys (Kvale & Brinkmann, 2014:222).

I boken *Metoder i kommunikationsvetenskap* (Ekström och Larsson, 2010:119-121) beskrivs det hur intervjuer ska skrivas ut i extenso, vilket betyder att allt som går att skriva ut under intervjun skall skrivas ut. Ord, pauser, upprepningar, ööh och eeh med mera. Vi ansåg att en detaljerad transkription var en onödig tidsbov då en analys av exempelvis pauser inte skulle hjälpa oss att dra slutsatser kring uppsatsens syfte. Därför var vi överens om att en transkription av alla intervjuer skulle ske, men enbart på ett sådant sätt att alla frågor och svar fanns med.

4.5 Analys

Som en del av att göra metoden fullständig krävdes det en vidare analys av våra intervjuer med utgång i transkriberingarna. För att göra en så korrekt analys som möjligt tog vi hjälp av *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Kvale & Brinkmann, 2014). Här hänvisas det till en form av tolkningsram som gäller när man, som oss, gör en intervjuanalys med fokus på meningen. Ramen eller tabellens, som det faktiskt är, tolkningskontext bygger på tre steg. Där var det för vår uppsats endast relevant att utgå från steg tre, "teoretisk förståelse" (Kvale & Brinkmann, 2014:256). Här tillämpas det en teoretisk ram som grund för att kunna analysera respondentens svar. Den teoretiska ram vi utgick från (läs kapitel 3) var vår grund till vidare analys av våra intervjuer.

5. Resultat och analys

I denna del presenterar och redogör vi för våra resultat. Vi kopplar dem även till den tidigare forskning som vi har gått igenom. Resultat- och analysdelen har vi delat upp i fyra teman som vi placerat ut i lika många huvudpunkter. Där tillkommer även diverse underkategorier för att göra läsningen så lättmanövrerad och smidig som möjligt.

Dessa huvudpunkter är i turordning “Pandemins påverkan på det redaktionella arbetet”, “Pandemins påverkan på nyhetsvärdering och medieinnehåll”, “Pandemins påverkan på yrkesrollen och ideal” samt “Sportjournalistiken efter pandemin”.

5.1 Pandemins påverkan på det redaktionella arbetet

Initialt var läget nyhetsintensivt. Majoriteten av respondenterna upplevde att var och ens arbetsuppgifter fortgick normalt, men att arbetsbördan var intensiv de första veckorna efter utbrottet av covid-19 i Sverige. Det fanns väldigt många sportnyheter kopplade till covid-19. Därefter, när sporten i allmänhet fick lägga ner, blev det en nyhetstorka för sportredaktionerna. Liksom Hull och Romney (2020) fann i sin enkätstudie så vittnar våra respondenter om mer arbete hemifrån och kollegor som flyttats till nyhetsredaktionerna. Därmed blev det en skiftning i det dagliga ansvaret. Däremot har inga av våra respondenter själva blivit omplacerade.

“Det blev väldigt nyhetsintensivt där några dagar, eller nästan en månad. Så att det kändes nästan som att man tuggade på som vanligt där i början innan man hann ta in det. Innan HR-avdelningen och så hann komma till skott med en plan om hur man skulle förhålla sig till det här. Så första månaden tyckte jag ändå att det var ganska vanligt.” – Philip Trollér, GP

På SVT startades programmet Helgstudion, där medarbetare från sportredaktionen jobbade med samhällsbevakande journalistik med fokus på pandemin. Ungefär en femtedel av Radiosportens medarbetare flyttades till lokala P4-kanaler eller till Ekot. GP å sin sida lånade ut två sportreportrar till pandemibevakningen relativt omgående efter pandemins utbrott i Sverige. På Expressens sportredaktion gick de ner i resurser “*ganska kraftigt*”, enligt sportchefen Pär Andersson. Även de lånade ut flera medarbetare från sportredaktionen till covid-bevakningen. Även på TV4 skedde omdisponeringar. Arbetsbördan steg på nyhetsredaktionen i takt med pandemins framfart vilket gjorde att man flyttade över folk från sportredaktionen till nyhetsredaktionen för att stötta upp. Alltså tilldelades några sportreportrar andra arbetsuppgifter på samtliga redaktioner som vi har talat med.

Bristen på sportnyheter blev så pass påtaglig att sporten gick ner i sändningstid i etermedierna då man ansåg att man inte kunde fylla den normala sändningstiden med bra innehåll. På TV4 reducerades sportens vanliga sändningstid på vardagar från 9 minuter och 30 sekunder ner till 6 minuter och 30 sekunder. De samhällsbevakande nyheterna fick istället lite extra tid då man hade mycket att rapportera om.

På Radiosporten drog man ner sändningstiden för programmet Sportextra. Istället för att sända Sportextra varje vardagskväll mellan klockan 19:00 och 21:40 sände man istället mellan klockan 19:15 och 21:00. Detta ledde till att det fanns mer tid över till annat. De satsade offensivt på att öka sin närvaro och interaktion, dels genom sociala medier. Ett annat steg i att öka interaktionen med publiken var att de startade segmentet Ring in och snacka med Sportextra. Segmentet blev populärt och de har därför bestämt att detta ska bli ett bestående inslag. De fick även tid till att utöka säsongen av Radiosporten dokumentär med fler avsnitt.

På SVT ersattes programmet Vinterstudion, som sänds på helgerna, med Helgstudion. Istället för att lägga den sändningstiden på vintersport ägnade sig Helgstudion, som nämns ovan, åt samhällsbevakning med fokus på pandemin.

Expressens sportredaktion märkte av vissa svårigheter när det kommer till att fylla tidningen. Pär Andersson berättar att sajten, alltså hemsidan, inte var lika problematisk att fylla med innehåll som papperstidningen under en period på våren 2020.

“I en tidning måste det ändå finnas... man kan inte lämna tidningssidor blanka. En sajt kan man däremot ha mer eller mindre material på utan att det kanske märks speciellt mycket för läsarna.” – Pär Andersson, Expressen

5.1.1 Sportchefernas arbete

Vi har intervjuat tre sportchefer och en producent. Dessa är Pär Andersson (Expressen), Fredrik Östberg (GP), Markus Boger (Sveriges Radio/Radiosporten) och Tobias Jedeskog (TV4).

Inledningsvis presenterar vi de sportchefer vi har intervjuat samt redogör för deras, normalt sett, huvudsakliga arbetsuppgifter.

För Pär Anderssons del gäller det främst att hålla ihop redaktionen. Han är ansvarig för allt som sporten gör – både på sajten, i tidningen och på tv. Han är inte inblandad *“jättemycket i varenda text som går ut på sajten”*, som han själv beskriver det, utan mer de större övergripande delarna.

Fredrik Östberg är tillförordnad sportchef sedan mars 2019. Hans främsta arbetsuppgifter består av arbetsledning, planering och lite mer organisatoriska frågor samt utvecklingsfrågor.

Markus Boger är redaktionschef och ansvarig utgivare för Radiosporten. Utöver det har han personalansvar, ekonomiansvar, långsiktigt planeringsansvar, ansvar för alla rättigheter och för arbetsmiljön. Markus Boger är inte daglig arbetsledare på Radiosporten, det finns det andra som är.

Tobias Jedeskog är producent (senior producer) på TV4 Sport. Han arbetsleder sportnyheterna och har ett dagligt samt långsiktigt planeringsansvar.

Dessa arbetsuppgifter har i viss mån förändrats sedan pandemins utbrott. För samtliga har det, liksom för reportrarna, handlat om en kreativ process där man har fått ersätta inställda matcher och tävlingar med annat innehåll. Utöver det är det lite olika saker som sportcheferna väljer att lyfta fram.

Pär Andersson berättar att det har blivit fler videomöten och mer jobb hemifrån, men att arbetsuppgifterna inte har förändrats särskilt mycket utöver detta.

Fredrik Östberg upplever även han att arbetsuppgifterna på det stora hela varit snarlika jämfört med tidigare, bortsett från ett par punkter. Den ena är att han som sportchef ser sig som ansvarig för att sportreportrarna på GP följer de riktlinjer som uppstått till följd av pandemin, vilket lett till fler videointervjuer till exempel. Det andra är att han har fått ta ställning till hur de anställda bör agera internt sett ur ett smittskyddsperspektiv.

“Man blir ju någon slags mini-smittskyddsläkare. Det tror jag att många som har samma roll som jag känner, att helt plötsligt börjar man ta ställning till att någon ringer och säger att ‘jag har kanske lite ont i halsen, ska jag komma till jobbet eller inte?’, liksom.”

– Fredrik Östberg, GP

För Markus Boger handlade mycket av arbetet i början av pandemin att planera hur sändningstiderna skulle se ut. Under en period drog de ned sändningstiden för sporten. Liksom Fredrik Östberg har Markus Boger fått hantera coronarelaterade arbetsmiljöfrågor. Dessutom har han tillsammans med kollegor fått en ny logistisk utmaning i form av att avboka och omboka resor, boenden och kommentatorspositioner till följd av att flera stora idrottsevenemang har ställts in, eller skjutits fram. Det har handlat om både ekonomiska och juridiska frågor.

“Jag menar, åker vi ner mellan 20 och 35 personer som ska in på ett hotell i Tokyo och så skjuts det upp. Ja vad händer då? Kan vi skjuta upp alla bokningar ett år eller är det så att vi ska avboka allt och börja en ny process och boka nytt? Eller riskerar vi att få betala allting? Alltså den där typen av frågor är också... det är stora pengar det handlar om.” – Markus Boger, Radiosporten

Tobias Jedeskog upplever inte att hans arbetsuppgifter förändrades särskilt mycket förutom att planeringen under en period handlade om vad sändningarna skulle fyllas med, när det inte fanns matcher eller tävlingar att bevaka.

5.1.2 Reportrarnas arbete

Vi har intervjuat sex stycken reportrar. Två på GP, en på Expressen, en på TV4, en på Radiosporten och en på SVT. Vi redogör kort för var och en nedan.

Philip Trollér arbetar som sportreporter på GP. Hans främsta arbetsuppgifter är att bevaka fotboll och handboll. Det innebär bland annat olika typer av matchtexter, reportage och personporträtt. Han är också ute på matcher och träningar ofta.

Emma Tonnvik arbetar också på GP. Hon är främst webbredaktör på sportredaktionen, men också sportreporter.

Therese Strömberg arbetar som reporter och krönikör om fotboll på Expressen. Hon arbetar också på SVT där hon pratar om svensk fotboll i tv, men i den här studien talar hon utifrån sin roll på Expressen.

Max Grinndal är först och främst sportreporter och redaktör på TV4. Han är också filmare och producent emellanåt.

Christian Olsson är sportreporter, kommentator och programledare på Radiosporten (Sveriges Radio). Han uppskattar att han jobbar ungefär 80 procent med sport (refererar matcher i första hand) och 20 procent med annat (Karlavagnen).

Jacob Hård jobbar främst som kommentator för SVT Sport på direktsända evenemang. Han arbetar även lite som reporter och krönikör på samma redaktion.

Arbetstiderna förändrades för några av reporterna. Till exempel kunde Therese Strömberg (Expressen) disponera om sin arbetsvecka så att hon kunde ta ledigt på helgerna, något hon inte har kunnat göra på fem år på grund av att många av fotbollsmatcherna har varit schemalagda då. Jacob Hård fick gå ner i arbetstid under en period då skidtävlingarna ställdes in.

“Jag hade ju ärligt talat mindre att göra. Jag jobbade mindre. Men det blev ju också så att det uppstod en del nyhetslägen beroende på pandemin där jag då fick gå in och medverka i sådana här nyhetslivesändningar. Vi hade till exempel det när OS ställdes in, eller flyttades fram, och det fanns en del sådana där. Och jag skrev en del krönikor kring det förändrade läget.” – Jacob Hård, SVT

Respondenterna tyckte generellt att arbetet hemifrån fungerade helt okej men flera upplevde att det inte var lika inspirerande. Även när de nu åkte ut på uppdrag träffade de färre människor än före pandemin. Christian Olsson tycker att det har tagit bort en del av glädjen i arbetet.

“(…) totalt sett kan man nog säga att det har blivit ensammare, faktiskt. Nu är jag ju programledare varje måndag och onsdag. Och då är jag ju i Radiohuset så då får jag ju gå till den här kända kaffeapparaten. Och då träffar jag några få människor. Men överhuvudtaget, det är inte många jag träffar helt enkelt. Och det är ingen publik på arenorna, bara massa skrikande tom betong. (...) Det är framför allt lite tråkigare skulle jag säga, eller mycket tråkigare.” – Christian Olsson, Radiosporten

Reporterna har inte varit “ute på fältet” lika mycket som ett normalt år, utan har gjort mer arbete från redaktionen eller hemifrån. Detta skiljer från det normalläge som Peltz (2010: 157) beskriver. Flera intervjuer som skulle skett ansikte mot ansikte har skett via telefon eller videosamtal. Reporterna har inte heller rest lika mycket under pandemin. Exempelvis kommenterade Christian Olsson en fotbollslandskamp i Paris “off tube” (alltså att han inte

var på plats på matcharenan) framför en skärm i Göteborg. Han menar att det känns vettigt under rådande läge men att det journalistiska arbetet försämras då han blir utlämnad till producentens bildurval. Även den andra kommentatorn bland respondenterna, Jacob Hård, berättade att han under pandemin inte har befunnit sig på plats på de utländska tävlingar som han har bevakat.

TV4 gjorde ändringar på sin sportredaktion i form av att göra några reportrar till enmansteam. Reportrar som innan hade varit vana vid att ha med sig en fotograf i de olika jobb man gjort fick nu lära sig själva att hantera en kamera samt redigeringsarbete. Detta blev ett sätt för bolaget att spara pengar, men även ett effektivt sätt att arbeta på. TV4 uppger att det nya sättet att jobba med enmansteam är något man är måna om att behålla och fortsätta med. Andra omdisponeringar skedde också där man flyttade över folk från sporten till nyheterna. Här kan vi tydligt se ett exempel på vad Hutchins och Boyle menar när de beskriver en sportjournalists utmaningar. Att som journalist kunna behärska flera olika sätt att arbeta för att få ut snabba nyheter är en viktig del i arbetet. (Hutchins & Boyle, 2017: 500-504)

Samtliga tio respondenter, både reportrar och sportchefer, nämnde att pandemin har tvingat dem att vara kreativa och hitta intressanta ämnen att bevaka utanför deras normala bevakningsområde. Bland annat har det handlat om att hitta nya idrotter att bevaka, göra fler reportage och att göra historiska tillbakablickar. Detta är svar som vi med tydlighet kan koppla till det respondenterna i Hull & Romneys (2020) studie anger. Behovet att tänka utanför boxen och komma med nya innovativa lösningar. Mer om detta under punkt "5.2 Pandemins påverkan på nyhetsvärdering och medieinnehåll".

Philip Trollér på GP tycker att kreativiteten som reportrarna har tvingats till under pandemin har varit nyttig. Däremot tror han att en längre, ihållande, period utan sport skulle innebära att många sportjournalister omplacerades eller förlorade jobbet. Therese Strömberg på Expressen berättar om sin inledande oro.

“Det var jättejättekonstigt. Och det var ganska jobbigt (...). När man då också har ett jobb som är ganska beroende av att liksom infrastrukturen, kring fotbollen då i mitt fall, fungerar och att den är igång, så kände man en viss oro så klart också. Liksom så här, blir det ingen mer fotboll på hela året? Vad ska jag göra? Vad innebär det här för min tidning i det här fallet? Det är ju så att till exempel bettingbolagen är en ganska stor sponsor och annonsör hos en kvällstidning, och försvinner de pengarna vilket de gör om det inte finns någon liveidrott att betta på så försvinner de pengarna, vad kommer det i slutändan betyda för mig?” – Therese Strömberg, Expressen

5.1.3 Tekniska lösningar

Pandemin har inneburit att våra respondenter har behövt använda några nya, eller åtminstone tidigare mindre etablerade, tekniska lösningar. Främst handlar det om att kunna utföra arbetet på distans.

Majoriteten av kommunikationen började skötas via olika digitala verktyg – som till exempel videosamtal. Detta gällde samtliga redaktioner. Ett exempel finner vi på Expressen som utöver de dagliga kontakterna även började hålla det stora månadsmötet (där ansvarig utgivare med flera deltar) via ett videomöte och stream.

En problematik som Pär Andersson lyfter upp om videomöten är när just större möten ska hållas. Då menar han att det blir en stor skillnad gentemot när alla sitter i ett stort rum då *“det mest blir att man sitter och pratar själv och alla andra lyssnar och inte säger så mycket”*. Däremot om det handlar om ett möte med upp till fyra personer fungerar det *“minst lika bra”* med videosamtal som att träffas ansikte mot ansikte.

Therese Strömberg, fotbollsreporter på Expressen, berättar om fördelarna med interna videosamtal istället för personliga möten.

“Istället för att jag ska ta mig till redaktionen och sätta mig och gå in i ett möte med min chef och ha något slags utvärderingssamtal eller vad det kan vara så är det ju mycket mer effektivt om vi båda två bara, när vi ändå sitter på vår dator och jobbar, ‘okej om fem minuter så tar vi det här samtalet’. Då behöver man ju inte lägga tid på en massa annat. Så att den utvecklingen tror jag inte kommer gå tillbaka. Vi kommer inte gå tillbaka till att vi har alla våra möten fysiskt efter det här och så, det tror jag absolut inte.” – Therese Strömberg, Expressen

En annan som är positiv kring fördelarna med videosamtal är Max Grinndal, redaktör och reporter på TV4. Han menar att nyttjandet av att göra FaceTime-intervjuer till inslag och reportage har underlättat arbetet. Framst för smittorisk och coronarestriktioner. Men framförallt blir det mycket lättare att göra intervjuer med personer långt bort då det inte alltid krävs att resa dit. Hela den processen blir väldigt mycket lättare i mångt och mycket. Något som man tidigare innan pandemin inte utnyttjat.

Therese Strömberg och Pär Andersson på Expressen likväl som Fredrik Östberg (sportchef), Emma Tonnvik (webbredaktör/sportreporter) och Philip Trollér (sportreporter) på GP samt Markus Boger (sportchef) på Radiosporten var alla i sin tur inne på att det finns en problematik med att digitalisera intervjuerna allt mer. Detta eftersom tillgängligheten till intervjupersoner riskerar att minska. Mer om detta i punkt *“5.4 Sportjournalistiken efter pandemin”*.

Andra tekniska lösningar som respondenterna nämnt har kommit under pandemin eller börjat användas i högre grad under pandemin är mikrofonbom, direktsändarappen LUCI Live för att förbättra ljudkvaliteten vid inspelning med mobiltelefon, programmet Medi som används vid telefonintervjuer och kommunikationsprogrammet Slack. Dessutom har radioreportrar tvingats vara extra innovativa för att få till en bra ljudbild i hemmet. Markus Boger berättar om reportrar som har riggat en liten studio i garderoben. Där det finns mycket tyg som gör ljudet mer behagligt. Andra har gjort inläsningar under täcket.

5.2 Pandemins påverkan på nyhetsvärdering och medieinnehåll

I det här kapitlet kommer vi framför allt att jämföra respondenternas svar med Peltz teorier om nyhetsvärdering. Vi kommer även att jämföra med Galtung och Ruges tolv nyhetsfaktorer när dessa är relevanta.

Covid-19-pandemin har inneburit att sportjournalister inte har fått material serverat till sig utefter ett pålitligt tävlingsschema, utan de har fått jaga nyheter mer än tidigare. Alltså har *kontinuiteten* (Galtung & Ruge, 1965:66-71) och *aktualiteten* (Peltz, 2010:156, 157) till stor del försvunnit. Det har inneburit svårigheter och ställt krav på journalisternas kreativitet. Samtidigt har det funnits tid till att göra sådant som man tidigare har prioriterat bort då det inte har funnits lika mycket snabba nyheter att göra. Tidigare har sportjournalister ibland tvingats prioritera bort mer tidskrävande arbeten (Hutchins & Boyle, 2017: 500-504).

Att det har funnits mer tid till att göra mer fördjupande arbeten är något som både reportrar och sportchefer nämner. Detta var framför allt tydligt på våren när det i princip inte fanns någon sport att bevaka. Hur mycket tid man hade över på redaktionerna varierade eftersom det var olika hur många sportreportrar som flyttades till andra redaktioner. När resurser från bevakning av matcher och tävlingar frigjordes kunde till exempel Radiosporten och TV4 satsa på mer djupgående arbeten och egna nyheter.

“Vi satsade rätt mycket på reportage, vi passade på att utbilda en del medarbetare som kunde bli enmansteam och sticka ut och göra reportage själva. Så det var positivt, framförallt det här att vi blev mer liksom vanliga nyheter och inte det här flödet av matchreferat.”

– Tobias Jedeskog, TV4

Respondenternas upplevelser kring huruvida covid-19 har påverkat nyhetsvärderingen skiljer sig åt. Hälften svarar att nyhetsvärderingen påverkades medan den andra hälften inte anser det. Värt att notera är att de som har svarat att nyhetsvärderingen inte har påverkats ändå lyfter fram att det har varit stort fokus på coronarelaterade nyheter.

Det är inte bara före och efter utbrottet av covid-19 där respondenterna upplever skillnader. Nyheter och övrigt medieinnehåll har sett olika ut under pandemin. I början var det nyhetsintensivt och då låg fokus på vilka idrottare som har fått viruset och inställda idrottsevenemang. Under den första perioden var det alltså stort fokus på *aktualitet* och *ovanlighet*, i form av nya beslut och sjukdomsfall, och *framträdande* i form av vilka smittade idrottare som det var intressant att skriva om. Gränsen för detta flyttades under våren – det skrevs inte längre om alla som smittats. Alltså blev det färre nyheter av den typen som passerade *tröskelvärde* som Galtung och Ruge (1965:66-71) tar upp som en nyhetsfaktor.

“Det blir ju tjatigt. Då fattar man, ja men okej det är många som drabbas. Då får det vara viss verkshöjd på det där. ‘Ja det får konsekvensen att...’, då är det relevant att berätta. Inte

bara att den här spelaren har fått covid, den här spelaren har fått covid, den här spelaren har fått covid.” – Markus Boger, Radiosporten

Däremot tänkte man inte på Radiosporten att man skulle begränsa det coronarelaterade innehållet.

“Men inte så här att det måste finnas en balans nu, att det kan inte bara vara covid. Utan är den enskilda nyheten tillräckligt relevant och har tillräcklig tyngd då gör vi det.”

– Markus Boger, Radiosporten

Ett konkret exempel på *ovanlighet*, och även *framträdande*, är under de olika perioderna med bekräftade covid-19-fall. I början av pandemin var det intressant ur ett läsarperspektiv när de första positiva testerna inom idrottsvärlden bekräftades. Den svenske landslagsspelaren i fotboll, Albin Ekdal, var det första större fallet med svensk koppling, vilket höjde läsvärdet. Therese Strömberg på Expressen är bland annat inne på detta. Sedan, när de bekräftade fallen blev mer eller mindre vardag, förflyttades den ribban, precis som Markus Boger nämner ovan. Då blev det mer intressant på ett lokalt plan (vilket även går att koppla till *närhet*). Detta till exempel när fotbollsspelaren i IFK Göteborg, Mattias Bjärsmyr, bekräftades ha testats positivt till viruset. Fredrik Östberg på GP menar att det blev en stor nyhet för dem. Den nyheten hade förmodligen inte blivit lika högt värderad av en rikstäckande tidning.

Efter den nyhetsintensiva inledningen kom nästa fas. *Påverkan* blev en viktig del i vad man publicerade. Ett stort fokus har legat på *negativa* effekter av pandemin, vilket går i linje med Galtung och Ruges teori om att det är större sannolikhet att något blir en nyhet om den är negativ. Bland annat kunde nyheterna handla om hur covid-19 påverkade idrottsklubbarnas ekonomier, något som flera respondenter är inne på. Jacob Hård på SVT ger exempel på nyheter med fokus på covid-19:s påverkan på idrottsvärlden.

“Alltså vad händer med ekonomin i idrotten, vad händer med folkhälsan, vad händer med ungdomsidrotten, vad händer med de stora evenemangen? Alltså det fanns ju mycket direkt coronarelaterat att spinna på som inte finns där ett vanligt år liksom.”

– Jacob Hård, SVT

Philip Trollér på GP tycker att nyhetsvärderingen i början av pandemin var rimlig. Man skrev visserligen om andra saker än normalt, men värderingen var densamma. När ligorna lades ner förändrades den situationen. Efter sommaren upplever han att det har gått tillbaka mot det normala igen.

“Man var lite svältfödd eller vad man ska säga. Så att det är klart att man gick igång lite mer på en grej som du vanligtvis inte gick igång på. Jag tror att man hade lite mer tolerans för vad man skrev om. Och det gäller även mig då som reporter faktiskt. För att man var så jävla svältfödd på nyhetsgrejer just då. Så att det behövde inte vara en lika bra grej i maj 2020 för att man skulle skriva om det som i maj 2019.” – Philip Trollér, GP

Om vi tittar på *närhet* är det något som till exempel syns i GP sedan pandemins intåg. Fredrik Östberg som är sportchef på tidningen berättar att de efter den första perioden, den som kantades av coronarapportering med till exempel inställda evenemang, upplevde att läsarna tröttnade lite på den typen av artiklar.

“Det är mycket mer intressant att läsa om något som tar en framåt, liksom något som händer bortom kröken. Istället för att bara ‘ah men det här blir inte av, det händer ingenting bortom hörnet’. Så att där någonstans kände väl vi att nu får vi ju tänka om här fullständigt och börja göra andra saker. Och vad är det som återstår då om det inte är matcher? Jo, det finns ju fortfarande människor kvar och liksom andra berättelser och omständigheter som är värda att lyfta fram.” – Fredrik Östberg, GP

Därefter valde sportredaktionen på GP att jobba mer långsiktigt, vilket ledde till flera större arbeten. Bland annat ett om utsatta föräldrar och ledare i Göteborgs största föreningar. Något som enligt Fredrik Östberg föll väldigt väl ut. I det fallet tog de ett medvetet steg mot att skriva lite mindre om coronarelaterat material.

“Det gäller ju att rätta sig efter omständigheterna. Det pågår ju ändå saker, människor finns ju kvar liksom. Så vi tog nog ett steg bort från corona faktiskt, och började göra lite andra grejer.” – Fredrik Östberg, GP

Den givna *konflikten* som finns när två lag möts försvann när idrotten hade pausats. Däremot fanns det konflikter som var intressanta att bevaka ändå.

“Det är nog så att jag tror att fotbollen och idrott och sport generellt är (...) som en slags egen värld på något vis. Alldeles oavsett om det är en pandemi så är det superspännande om Neymar har bråkat med sin tränare.” – Therese Strömberg, Expressen

Ovanlighet såg vi tydliga exempel på under pandemins begynnelse. Helt plötsligt ställdes allt som på sätt och vis tagits för givet i form av tävlingar och matcher in. Den typen av rapportering vittnar samtliga respondenter om inledningsvis. Men ju längre tiden gick och desto fler evenemang som ställdes in blev den rapporteringen allt mer urvattnad. Den tappade lite av sin effekt, helt enkelt.

“När beskedet kom att både fotbolls-EM och OS flyttas, då var det nästan inte en grej för man hade rapporterat så mycket. Hade det kommit någon månad tidigare hade de texterna, om man bara kollar så här sidvisningar till exempel, hade nog de nyheterna varit jättevällästa. Men nu (...) hade det gått inflation i att ställa in grejer liksom. Då var det nästan ingen som höjde på ögonbrynen för det, att man flyttade ett OS liksom.”

– Emma Tonnvik, GP

Respondenterna talar även om att de, och andra medier i Sverige, hamnade i “nostalgiträsket”. Man gjorde historiska tillbakablickar när det inte fanns idrott att bevaka.

Radiosporten startade Referatakuten där de sände gamla referat som ibland var kopplade till intervjuer. På GP valde man en gammal bild och skrev historien bakom den. Dessa formgrepp övergav man när idrotten drog igång igen.

Det ordnades även små evenemang, som till exempel “mästarmöten”, för att det skulle finnas något att sända och bevaka. Dessutom hade GP ett samarbete med Friskis & Svettis där de gav tips på hemmaträning. Några komiska grepp togs också. Till exempel fick Radiosportens Dagge Malmqvist referera SVT:s *Den stora älgvandringen* i Morgonpasset i P3.

5.2.1 Har sportjournalistiken blivit bättre?

Med utgångspunkt i översiktsstudien av Gavin Weedon et al. från 2016 är det svårt att utifrån respondenternas svar dra slutsatser om sportjournalistiken har blivit bättre, sämre eller förblivit oförändrad. Det finns trots allt några kopplingar man kan göra. Christian Olsson på Radiosporten menar att covid-19 har lett till att de har haft en mer rättvis täckning av olika idrotter, på olika nivåer. Han nämner sporter som bangolf, vattenpolo, rugby och hundsport. Andra exempel som respondenterna har gett är bowls, casting, e-sport och mer fokus på ungdomsidrott än vanligtvis. SVT sände orienterings-SM vilket de inte hade gjort ett normalt år.

Fredrik Östberg, sportchef på GP, berättar i sin tur att han upplever att sportjournalister rent generellt har blivit noggrannare under pandemin. Utifrån det han själv har tagit del av anser han att när det skrivs om coronarelaterade grejer inom sportens värld är man nu mer noggranna än före pandemin, när det inte handlade om covid-19. Vidare menar Fredrik Östberg att pandemin har bidragit till mer djupare sportjournalistik.

“Folk vill läsa kvalitetsgrejer liksom, och jag tror att den här pandemin bara har förstärkt den känslan. För som vi blev tvungna till att göra, och många andra, så fick man liksom gräva lite djupare och göra lite mer genomarbetade saker för att nå ut till läsare.”

– Fredrik Östberg, GP

En annan aspekt hittar vi i intervjun med Emma Tonnvik, webbredaktör på GP, som pratar om hur viktigt det är att i bristen på nyheter, när all sport sattes på paus, fortsätta upprätthålla en god besökarstatistik på tidningens hemsida. Hon menar att man på GP i vissa fall arbetade mer som en kvällstidning i hur man sätter rubriker exempelvis. Att göra så kallade “klickisar” var något som Emma hade svårt för och menar att det inte är den journalistiken GP ska stå för.

Markus Boger är inne på att Radiosporten tagit kliv framåt i sitt arbete under pandemin. Sporten har gått mot en mer aktiv nyhetsjournalistik när man inte kunnat rapportera om matchresultat och liknande. Med det menar han, precis som flera andra respondenter, att sportjournalistiken jobbat mer med fördjupande texter, granskningar och reportage som man vanligtvis kanske inte gör. Det är ett spår de vill fortsätta på även när nu när matcherna har

börjat igen menar. Ett exempel är ett reportage i GP om hur inbitna supportrar påverkades av att sporten var borta. Ett annat är SVT:s reportage om hur orienteringsveteraner löste sina gemensamma träningar när det var hårda restriktioner för de som var äldre än 70 år.

Jacob Hård menar att en förändring som skett på SVT är de krav man ställer på den tekniska kvaliteten. Detta sedan allt fler jobb gjorts via olika digitala verktyg sedan pandemins utbrott.

“I takt med att det har varit den enda vägen så har man ju också kanske... vad ska man säga... sänkt den tekniska ribban lite grann. Vi har ju ändå varit ganska petiga med kvaliteten och att det ska vara snyggt och liksom professionellt plåtat och så där.”

– Jacob Hård, SVT

Expressens Therese Strömberg anser att sportjournalistiken rent generellt blev mer breddad under inledningen av pandemin. Då gjordes fler fördjupande reportage, till exempel. Men när idrotten sedan fick klartecken att starta igång igen i mitten av juni återgick mycket mot det normala igen.

“Sporten är som en egen liten värld för sig själv, och även fast det är väldigt märkligt på vissa sätt när man bevakar typ landslaget eller allsvenska lag på plats att det är väldigt mycket annorlunda, så är inte produkten vi producerar så annorlunda ändå utan den är i stort sett vad den alltid har varit. Det är som att den bara fortgår och pågår som om ingenting händer utanför den, på något vis.” – Therese Strömberg, Expressen

Pandemin har bidragit till flera positiva sidor, menar Philip Trollér. Bland annat en mindre resultatriktad sportjournalistik.

“Jag tycker att det har blivit mer helhet liksom. Mindre resultat och lite mer helhet. Lite mer berättelser, lite mer tyngd. Så att jag tror i slutändan att vi har blivit mer breddade och att det har gjort gott för oss.” – Philip Trollér, GP

Allt detta som våra respondenter resonerar kring gällande den fördjupning av sportjournalistiken som skett kan vi koppla till studien om vad som är bra sportjournalistik av Weedon et al. En av studiens punkter handlar om ett socialt ansvarstagande och en lärande rapportering. Enligt våra respondenter har man på sina redaktioner arbetat mer med granskningar och reportage, en typ av fördjupad sportjournalistik, till följd av pandemins konsekvenser. Något som enligt studien av Weedon et al. är “bra sportjournalistik”, helt enkelt. Alltså kan vi kortfattat se att på grund av pandemin har sportjournalistiken på denna punkt förbättrats rent innehållsmässigt. Detta baserat på vad Weedon et al. menar är bra sportjournalistik (Weedon et al., 2016:651).

5.3 Pandemins påverkan på yrkesrollen och ideal

Oavsett hur pandemin har påverkat hur sportjournalister ser på sig själva och sina kollegor så har covid-19-pandemin varit en stor händelse. GP:s sportchef Fredrik Östberg sätter ord på det.

“Man brukar ju prata om ett ‘härligt sommarmord’. Liksom, någonstans vill man ju jobba när det händer stora grejer, och det här är ju den största grejen i min journalistiska karriär i alla fall som har hänt och som man kommer minnas tillbaka.”

– Fredrik Östberg, GP

5.3.1 Hejarklacksmentalitet

Tre av våra respondenter beskriver betydelsen av att vara oberoende som sportjournalist. Hejarklacksmentalitet är ett ord som TV4s producent Tobias Jedeskog nämner. Många journalister har ofta ett favoritlag, men när det väl kommer till kritan är det viktigt att man kan koppla på sig yrkesrollen och kunna vara professionell, menar Tobias. Även Max Grinndal talar om den hejarklacksmentalitet som kan finnas hos sportjournalister och det viktiga i att kunna vara objektiv som yrkesman. Detta går i linje med Weedons et al. studie om vad som anses vara bra sportjournalistik (se kapitel 2.1). En av punkterna som nämns i studien är vikten av balanserad, opartisk och neutral rapportering. Max Grinndal menar däremot att hejarklacksmentaliteten inte alltid bara är en nackdel utan även ibland kan vara till journalistikens fördel. Detta då han anser att man ofta har lättare att kunna ge kritik till sitt eget lag.

Markus Boger pratar om att det i sportjournalistikens värld kan vara svårare och därmed extra viktigt att vara oberoende och kritisk. Han menar att man som sportjournalist ofta bekantar en sorts vänskap med de man intervjuar och följer, då det ofta är samma personer och lag man rapporterar om vecka ut och vecka in.

“Du måste ha en distans till de du intervjuar och det kan vara svårt i sportens värld. Det kan vara svårare i sportens värld än vad det är i en annan värld eftersom du ofta återkommer till samma spelare, ledare, klubbar, att du lär känna de här (...) det finns ju en risk, förstås, att du blir lite kompis med dem. Men jag tycker att man ska ha, hela tiden, den kritiska kepsen på sig.” – Markus Boger, Radiosporten.

5.3.2 Oförändrade ideal men en förändrad syn på sportjournalistiken

Sportjournalistiken ses ibland som oseriös och sportredaktioner har kallats för arbetsplatsens “leksaksavdelning” (Peltz, 2010:153-154). I takt med att fler sportjournalister har en journalistutbildning i ryggen blir sportjournalistiken mer seriös, enligt Markus Boger (sportchef på Radiosporten). Det stämmer överens med vad Hardin et al. (2009:336) skriver.

De menar att det finns incitament för unga sportjournalister att ha ett samhällsgranskande och demokratiskt perspektiv för att förbli relevanta i konkurrensen med gräsrotsjournalister.

“Förr i tiden var det kanske mer att man var intresserad av sport och så började man jobba med sportjournalistik. Så liksom en ny generation kommer in och då tycker jag att jag ser mer av ett... granskande och nyhetsjagande på ett annat sätt än tidigare. Men det finns mycket kvar att göra.” – Markus Boger, Radiosporten

Enligt Peltz (2010) ser sportjournalister generellt ökade möjligheter till att bevaka och kritisera orättvisor. Med krav på snabba nyheter (Hutchins & Boyle, 2017: 500-504) kan det dock uppstå en konflikt mellan vad sportjournalisten vill göra och vad den hinner göra. Som vi tar upp i punkt “5.2 Pandemins påverkan på nyhetsvärdering och medieinnehåll” har inställda tävlingsagendor enligt flera respondenter inneburit mer tid till att göra tyngre arbeten, som kan betraktas som mer seriösa. Dessutom har de kunnat bevaka områden inom idrottsvärlden som de har velat bevaka tidigare, men då har prioriterat bort. Exempel på det tar vi också upp under ovan nämnda punkt.

Respondenterna tar upp hur de har bevakat andra idrotter gentemot vad de brukar göra, från breddnivå till elitnivå. I och med att Radiosporten gjorde det anser Christian Olsson att de tog ett demokratiansvar. Han tycker att de borde jobba på samma sätt även efter pandemin.

“Just för oss är det ju en speciell situation eftersom vi finansieras av alla människor, alla medborgare i landet. Och de ska ju inte egentligen behöva reagera som väldigt många gjorde när vi hörde av oss. De sa alltså ‘Va?! Sportextra?! Det som är i radion? Ska ni komma hit, varför det? Ni är ju aldrig här’.” – Christian Olsson, Radiosporten

Våra respondenter upplever till viss del att den negativa stämpeln, “leksaksavdelningen”, på sportjournalistiken existerar men att den successivt suddas ut. Flera av respondenterna tror att covid-19 kan ha bidragit till att sportjournalistiken betraktas som mer seriös då kollegor och publik har sett hur de har hanterat utmaningarna som pandemin har inneburit.

“Om den fördomen fanns så tror jag att den i stor utsträckning suddades ut när alla såg att sportjournalisterna kunde göra ett otroligt bra arbete på en nyhetsredaktion också.”
– Jacob Hård, SVT

Therese Strömberg tycker att kritiken inte är befogad. Hon menar den framför allt kommer från de som inte är särskilt sportintresserade. Hon tror ändå att deras bild kan ha förändrats till det bättre till följd av covid-19.

“(..) vi jobbar ju med minst lika (...) allvarliga grävjobb och nyhetsjobb och så där som vilken nyhetsredaktion som helst, bara att det råkar handla om fotbollspelare eller hockeyspelare istället för politiker liksom. Men de är ju också makthavare på sitt sätt, de här stora stjärnorna.” – Therese Strömberg, Expressen

Hon fortsätter.

“Jag hoppas det i alla fall att (...) de människorna, om de nu över huvud taget tar del av sportjournalistik, att de kanske också har sett att så här ‘okej, även om det inte spelas matcher och det handlar om vem som har bråkat med domaren så finns det saker och ting att göra och det finns historier att berätta och det finns liksom gräv att dra fram och så vidare’.”
– Therese Strömberg, Expressen

Christian Olsson å sin sida ser fler lekfulla situationer som har uppkommit under pandemin, till exempel om en reporter provar på en udda sport. Han menar att det är positivt i en dystertillvaro.

“Om jag går in i ett varuhus så är jag ju jätteglad om jag först får gå till leksaksavdelningen. Det vore ju fantastiskt tror jag om alla tänkte så, för att då hade det kanske blivit lite mer lek i livet. Det är ju ingen risk att vi har för lite allvar precis. Det finns ju däremot en jätterisk att det är för lite lek, att det är för lite färg. (...) Och till skillnad från andra ämnesfält i samhället så gynnas sportjournalistiken av mer traditionell journalistisk bevakning, absolut. Samtidigt som då andra, till exempel musikbranschen eller politikbranschen skulle gynnas av mer skoj.” – Christian Olsson, Radiosporten

Jacob Hård tycker att sport är både journalistiskt material och underhållning. Han vet att många ser kommentatorerna som en del av underhållningen, men han ser sig själv som journalist i den rollen.

“Jag ser det som att jag ska kunna vara kritisk när det är motiverat. Jag ser det som att jag ska ge bakgrunder. Jag ser det som att jag kunna säga saker inte bara om de svenska åkarna. Jag (...) får naturligtvis vara partisk för Sverige så att säga, den friheten ligger ju i den här rollen. Eller den förväntan ligger ju i den här rollen. (...) Men jag ser det som att jag får inte vara blind i den partiskheten. Om jag hade sett mig som bara en underhållare så kanske jag aldrig hade sagt att det här var en dålig tävling eller det här var ganska trist.”
– Jacob Hård, SVT

Fredrik Östberg, sportchef på GP, nämner några av de ideal som han anser att en sportjournalist bör följa. Bland annat att *“det är viktigt att man är fair mot folk”*. Något som flera av respondenterna är inne på. Han menar också att det är viktigt att man värnar om vissa journalistiska principer som han personligen anser att man inom sportjournalistiken inte alltid lever upp till. En av dessa principer är att man bör sträva efter att ha två av varandra helt oberoende källor. Den biten berättar han att det kan slarvas med ibland då sport inte anses vara av samma allvarlighetsgrad som andra saker, men tycker samtidigt att det då blir angeläget att värna om den principen.

“Det blir ju nästan ännu viktigare när du är sportjournalist, för vissa gånger så tummas det lite grann på de här grundläggande principerna som i andra fall är helt självklara liksom.”

För det kanske inte är så jävla viktigt att man har fått de här uppgifterna om en spelartransfer från två av varandra oberoende källor. Det kanske inte är det, men jag tycker ju att det ska vara det. För att, man måste ju liksom jobba på ett fair och sanningsenligt sätt. Särskilt nu när begreppet sanning är under attack. Och sporten är inte exkluderad från hela den här 'fake news-grejen', utan det är ett angrepp på journalistiken i stort. (...). Är man sportjournalist så ska man jobba på precis samma sätt som andra journalister gör. Det tycker jag är viktigt.” – Fredrik Östberg, GP

Vad gäller covid-19:s påverkan på dessa ideal tror Fredrik Östberg att det kan ha blivit till det bättre. Men det är bara en känsla han har, vilket han är noga med att påpeka. Fredrik menar att sportjournalistiken har kastats in i mer traditionell nyhetsbevakning sedan pandemins utbrott, vilket nu ofta handlar om en ganska allvarlig rapportering. Då tycker han att det är ännu viktigare att vara noggrann med den information som tidningarna går ut med.

“Folk vänder sig till medier för att ta reda på vad fan det är som händer, och då är det sjukt viktigt att det som vi skriver är 100 procent korrekt. Det får liksom inte vara 99,9 procent utan det måste vara 100 procent.” – Fredrik Östberg, GP

Jacob Hård ser att sportjournalisternas arbete har en viktig funktion i samhället i kristider.

“En lärdom är ju hur... ja men att vi har en viktig roll. Inte minst när det är kris, som det är nu, och människor liksom verkligen behöver någonting att förgylla ganska trista dagar med.” – Jacob Hård, SVT

Samtliga respondenter tror att de ideal en sportjournalist bör följa till stor del liknar de ideal övriga journalister bör följa. Det finns vissa specifika faror, som hejarklacksmentalitet, som sportjournalister bör förhålla sig till. Hur dessa ideal följs har inte enligt respondenterna generellt ändrats under pandemin, med vissa undantag.

Emma Tonnvik menar att hon tillsammans med kollegor har sänkt ribban för vad de har publicerat, vilket går emot hennes ideal. Philip Trollér tycker att det har varit svårare att följa sitt ideal om att låta läsarens intressen gå först när han har arbetat hemifrån, i en mindre inspirerande miljö. Christian Olsson tycker att Radiosporten har levt upp till sitt public service-uppdrag mer när de bland annat har besökt fler lokala klubbar. Enligt honom har de lyckats att “inte bara prata över huvudet på folk utan att prata med folk på deras nivåer”. Generellt tycker han att samtalet har blivit mänskligare under pandemin.

Även om respondenterna generellt inte tycker att pandemin har påverkat idealen eller huruvida de själva och kollegor följer dem så upplever de att synen på sportredaktionen har förändrats till det bättre. Publiken och kollegor på andra redaktioner har sett att de klarar av att hantera en kris och göra en annan journalistik än vad de är vana vid.

5.4 Sportjournalistiken efter pandemin

Flera av respondenterna är inne på samma saker när de får resonera kring hur sportjournalistiken kan se ut i framtiden till följd av pandemin. En av de största handlar om hur tillgängligheten i idrottsvärlden kommer att se ut efter pandemin. Att inte kunna vara på plats på träningar, matcher och presskonferenser under pandemin är för en sportjournalist utmanande. Att kunna granska, ifrågasätta och upplysa utan att vara på plats där det händer är svårt. Samtidigt upplever flera respondenter att idrottsklubbar och förbund kan ha sett sin chans att stänga ute journalister till följd av pandemin – och oron över att det ska fortsätta även när restriktionerna upphävs är stor bland journalisterna. Emma Tonnvik berättar om hur de på GP upplever situationen.

“Klubbarna stänger till mer och det förändrar ju vår roll att det blir svårare för oss och det blir ännu viktigare att ha en källa inom lagen. Det blir mer svårjobb. Jag tror att det kommer hänga i för att många lag kanske redan innan velat stänga ner men att det innan varit svårt, det ser inte så bra ut. Och hur skulle man göra det på ett snyggt sätt? Men nu har det kommit en anledning till att göra detta. Och just nu är det ju rätt givetvis, men risken är att det fortsätter så.” – Emma Tonnvik, GP

Majoriteten av respondenterna är oroad kring hur tillgängligheten bland idrottsföreningarna kommer fortlöpa. Detta är i linje med den osynliga friktion mellan sportjournalister och klubbar som Sherwood et al. (2017: 526, 527) beskriver. Therese Strömberg på Expressen menar att den svenska sportjournalistiken är på väg att internationaliseras och jämför med hur bevakningen av idrott ser ut i bland annat England. Hon nämner saker som att journalisterna själva inte kan bestämma vilka de får intervjua, att de behöver lämna in intervjufrågor i förtid och att intervjun sedan sker med en övervakare för att kontrollera att allt fortskrider i enlighet med klubbarnas och idrottarnas premisser.

“Jag är rädd att det kommer att gå snabbare åt det hållet och att få klubbar kommer att öppna upp till att vara som de var tidigare efter det här. Och det kommer ju (...) påverka produkten också, så klart. Så det är jag ganska orolig för, att det kommer bli på det sättet.”
– Therese Strömberg, Expressen

En annan fara med tillgängligheten och framförallt en konsekvens av att inte få vara på plats och göra intervjuer är risken för missförstånd. Det menar Pär Andersson som upplever att idrottare blivit allt mer griniga och upprörda på sociala medier över saker som skrivs om dem. Detta då dialogen mellan aktiva idrottare och journalister inte är lika enkel och när intervjuer sker över telefon exempelvis, öppnar det lättare upp för missförstånd.

Just problematiken med tillgängligheten är något som går i linje med den tidigare forskningen. Journalisterna i (Hull & Romney, 2020) tog även de upp sin oro och förklarade hur tillgängligheten på aktiva idrottare begränsas mer och mer. Att det redan är en problematik som finns i journalistiken, men som dessutom späts på till följd av pandemin.

En annan sida av myntet tas också upp bland respondenterna. Tillgängligheten kan i andra fall komma att bli lättare och smidigare tack vare pandemin. De digitala verktyg och den för många nya teknik som använts under pandemin har öppnat upp ögonen för många. Några av respondenterna ser chansen att kunna spara både tid och pengar genom att exempelvis fortsätta göra intervjuer över diverse videosamtalstjänster. Så här resonerar Jacob Hård.

“Alltså det är lite både och tycker jag, därför att det kan ju vara så här att om man inte reser, när man inte finns där de tävlar så är det klart att då är det... det skapar ju ett avstånd. Alltså den här snabba, enkla kontakten som man kan få när man är på plats och bara (...) springer på någon eller så där. (...) Men däremot så kan jag tänka mig att just det här att man behöver inte göra upp om en tid och en plats och det ska vara en fotograf med och så där, utan att man kan göra det här och nu direkt på video (...). Det har nog i vissa fall (...) kanske ökat tillgängligheten, det kan jag tänka mig.”

– Jacob Hård, SVT

Även Max Grinndal på TV4 resonerar i samma banor och förklarar hur smidigt det har varit att kunna göra intervjuer på distans. Och även att det är något han är övertygad om att man kommer jobba vidare med och utnyttja efter pandemin. Max exemplifierar de positiva aspekterna med videosamtalsintervjuer och förtydligar hur mycket enklare jobbet kan bli i vissa avseenden. Istället för att åka flera timmar för en intervju ansikte mot ansikte, kan du få en precis lika duglig intervju genom exempelvis FaceTime.

En annan aspekt kring hur den framtida sportjournalistiken kan komma att se ut till följd av pandemin är hur man tror och hoppas att sportjournalistiken i stort blir djupare. Under våren år 2020, då all sport sattes på paus och det dagliga nyhetsflödet med matchreferat och bevakning av träningar uteblev, menar våra respondenter att man på sina redaktioner började tänka utanför boxen för att fortsätta leverera intressant sportjournalistik. När det inte fanns några matcher att rapportera om ökade antalet djupare reportage, personporträtt och granskningar. Sportjournalistiken började ägna sig mer och mer åt “vanlig journalistik”. Detta är något som samtliga respondenter uppskattade och gärna ser i framtiden, även när världen återgår till det normala.

“Folk vill läsa kvalitetsgrejer liksom. Och det tror jag, att den här pandemin bara har förstärkt den känslan. För som vi blev tvungna till att göra, och många andra, så fick man liksom gräva lite djupare och göra lite mer genomarbetade saker för att nå ut till läsare. Och jag tror att många såg att man får ett bra resultat.” – Fredrik Östberg, GP

Nio av tio respondenter pratar om just detta när det gäller sportjournalistikens framtid. Alla redaktioner har uppskattat att göra fler reportage under pandemin och ser gärna att man fortsätter med det. Bland annat berättar Tobias Jedeskog på TV4 om hur man numera har anställda som jobbar fem dagar i veckan för att kunna göra reportage till sportsändningarna, något man inte hade innan pandemin. Det är något man är väldigt måna om att försöka

fortsätta med. Även Expressen är inne på att pandemins konsekvenser kan komma att ge en djupare journalistik.

“Men i övrigt hoppas jag väl (...) att det kanske höjer nivån på hur vi bevakar en del saker, men säg ekonomi och hur en del klubbar sköts och sånt. Den delen av journalistiken tror jag kommer öka inom sporten och det är nog bara ett positivt sätt skulle jag säga. Så egentligen, förhoppningsvis kan det ju komma något gott ur det i hur vi bevakar sport.” – Pär Andersson, Expressen

Samtidigt som de flesta respondenterna hoppas på en sådan förbättring så tror flera att det i stort sett kommer att gå tillbaka till det normala. Markus Boger (Radiosporten) ser det som en möjlig men icke önskvärd utveckling. Men han ser även positiva saker som pandemin kan medföra. Både han och Fredrik Östberg (GP) talar om reportrarnas självförtroende. Fredrik Östberg tror att självförtroendet bland sportjournalister inte alltid är på topp när det kommer till att bevaka tyngre ämnen. Han menar att pandemin kan ha förändrat det till det bättre. Markus Boger är inne på samma spår.

“Förhoppningsvis så har ju fler reportrar fått en insikt att ‘jag kan också göra den här typen av grejer, jag kan göra de här nyhetsgrejerna’ och att det är faktiskt ganska roligt också. Det är kul att göra det och det kanske ger en skjuts att göra mer av det. Det är min positiva förhoppning om det. Risker är väl att det kanske rullar tillbaks till ungefär som det var innan. Sen i slutändan är det ju ‘vilka resurser finns det att göra kvalitativ journalistik på sikt’. Och den är ju svår överlag. Där har ju vi det ganska bra ställt får man ju säga, på public service. Vi drabbas ju inte på samma sätt av nedskärningar och så. Och där har ju vi ett ansvar förstås.” – Markus Boger, Radiosporten

Philip Trollér ser, liksom de andra respondenterna, de kreativa grepp som sportjournalister tvingades ta som något positivt – så länge det inte blir uppehåll för sporten under en väldigt lång tid. För honom har pandemin förtydligat hur beroende sportjournalistiken är av ett förutbestämt schema. Det pålitliga säsongsprogrammet som Peltz (2010:157) nämner försvann till följd av pandemin och gjorde arbetet svårare.

Och sen tror jag också att man verkligen har fått en påminnelse om hur, jag ska inte säga självspelande piano, men hur mycket sportjournalistiken ändå drivs av att det måste finnas ett flöde och matcher och mästerskap och sådana grejer. För att det är klart att man kan vara väldigt kreativ och jag tror att det gjorde gott i en lagom omfattning att behöva vara det. Men skulle det vara ett år av uppehåll, att alla ligor och all sport har uppehåll i ett år, då hade det varit otroligt problematiskt alltså. Då hade vi inte varit så många kvar på sporten på GP, tror jag. (...) Man har blivit varse om att vårt bevakningsområde är väldigt skört.

– Philip Trollér, GP

Jacob Hård resonerar kring sportjournalistikens roll i en kris under punkten “5.3 Pandemins påverkan på yrkesrollen och ideal”. Christian Olsson är inne på hur viktig han tror att sporten är när resten av tillvaron är dyster.

“Det är asviktigt att de här sporterna håller på nu med sina matcher. Fotboll, handboll och basket och hockey. De får ju inte försvinna igen, för att då klarar inte folk det här tror jag. Man måste ha något. Någon underhållning, något opium för folket måste det ju ändå vara.”

– Christian Olsson, Radiosporten

6. Slutsats och diskussion

I detta kapitel sammanfattar vi våra resultat, ger våra tolkningar av dem samt kopplar dem till forskning och frågeställningar.

6.1 Redaktionell omställning

Sammanfattningsvis gällande den redaktionella omställningen upplevde våra respondenter att arbetet under pandemins inledande tid fortlöpte ganska normalt. Mängden sportnyheter kopplade till covid-19 var stor, så väl före all idrott sattes på paus som under tiden. Efter ett tag uppstod ett slags vakuum där det inte längre var lika intressant för läsarna att läsa om inställda tävlingar/matcher och nya covid-fall. Då tvingades allt fler tänka utanför boxen, vilket ledde till mer djupgående sportjournalistik i form av reportage och intervjuer. Dessutom gjordes många historiska tillbakablickar.

Den delen av pandemin pågick inte allt för länge då idrotten snart drog igång igen. Då upplevde de flesta att mycket återgick mer mot det normala – om än att det var annorlunda när man väl var och arbetade på plats (sättet som intervjuer utfördes, ingen publik med mera) samt att fler intervjuer gjordes över telefon eller videosamtal.

En av de största förändringarna blev att de allra flesta började jobba hemifrån. Även arbetstiderna förändrades för några av respondenterna. Flera sportreportrar (inga av de som intervjuades i den här studien) förflyttades till nyhetsredaktionen under en period då behovet helt enkelt var större där.

Ytterligare ett svar gällande förändringar på redaktionen som framkom i våra intervjuer var att TV4 valt att utbilda flera reportrar till enmansteam. Detta för att spara pengar, men också för att mer intensivt kunna jobba för att producera reportage att fylla sportsändningarna med. Sättet att jobba på var något som redaktionen var nöjda med och ambitionen att fortsätta på samma spår är stor. Men vad händer då med alla som tidigare arbetat med kameraarbete och följt med ut och filmat reportage? Om sättet att arbeta sprider sig och visar sig vara ett effektivt arbetssätt för flera andra redaktioner i landet, kanske vi går mot ett utdöende yrke. Om alla sportreportrar i framtiden intervjuar, filmar, klipper och producerar reportage på egen hand, vad ska vi då med kameramän till? Att kameraman är ett utdöende yrke kanske är lite väl hårt, men nog blir det så att konkurrensen om jobben blir hårdare.

En annan tanke att gå vidare med på detta tema är om vi går mot hårdare krav i journalistbranschen. Visst har det alltid varit meriterande som journalist att kunna hantera en kamera och kunna redigera, men en ökad efterfrågan på journalister som ska fungera som enmansteam kanske resulterar i ökade krav på journalister i allmänhet. Ökade krav på journalister innebär i sin tur att en gedigen utbildning blir allt mer meriterande. Går vi mot en framtid med fler journalister som har en utbildning på sitt CV, ser det också ljusare ut för att

journalistiken kommer fortsätta utvecklas och på sin helhet bli ännu bättre än vad den är idag. Samtidigt finns det en risk för konformitet inom yrket om alla journalister har gått samma utbildning och blivit stöpta på samma vis.

Samtliga tio respondenter uttryckte på ett eller annat sätt att de tvingats bli mer kreativa under pandemin. Bland annat genom att bevaka nya idrotter, göra fler reportage, tidlösa texter, intervjuerier och att göra historiska tillbakablickar. Detta är svar som vi kan hitta tydliga kopplingar till vad respondenterna i Hull & Romneys (2020) studie anger. Dessa delar går även att koppla och dra paralleller till Maja Björklins (2020) studie som visade att dagordningarna förändrades under pandemins inledande månader.

Redaktionerna tvingades dessutom till flera tekniska lösningar efter pandemins intåg. Detta främst genom diverse digitala verktyg som exempelvis olika program för videosamtal.

Flera av ovanstående bitar ser respondenterna som något som kan finnas kvar även i framtiden. Bland annat kring hur flera har sett att annan typ av journalistik än mer traditionell sportjournalistik som matchreferat med mera, till exempel grävjobb och reportage, har fått en positiv effekt.

Flera ser även fördelar med videosamtal i fortsättningen när världen går tillbaka mot det normala. Här finner vi en intressant tanke i att det ökade användandet av videosamtalsintervjuer under pandemin kan leda till att journalistiken får det lättare att göra vissa typer av jobb i framtiden. Helt plötsligt finns det nya möjligheter då "världen öppnat upp sig". För att göra en intervju eller ett reportage om fotbollsspelaren Sam Larsson som spelar i det kinesiska laget Dalian Professional, behöver man inte åka hela vägen till Kina för att jobbet ska bli bra. Ser journalisterna denna möjlighet och kan utnyttja den på ett bra sätt kan det även finnas en ekonomisk vinning för redaktionerna i detta. Utgifter som resekostnader, boendekostnader och matkostnader kan sparas in vilket gör att man som redaktion sparar pengar.

En risk med detta kan däremot bli att man som journalist hamnar i "källornas händer". Är man inte på plats och kan ta del av vad som faktiskt sker, utan får förlita sig på det som sägs och det urval (i till exempel bild- och ljudmaterial) som andra då plockar fram åt dig, är risken att man tvingas göra avkall på den objektivitet och den kritiska blick som journalistiken bör sträva efter verklig.

Om vi kopplar den här punkten till vårt syfte och våra frågeställningar går det mycket hand i hand med vad vi fått fram. Först och främst påtalar det väldigt väl hur covid-19 har påverkat den svenska sportjournalistiken – i det här fallet på en redaktionell nivå – både kortsiktigt och långsiktigt.

Vad gäller frågeställningar berör den här delen främst “*hur har covid-19-pandemin påverkat den svenska sportjournalistiken?*” och “*påverkas sportjournalistiken på sikt med anledning av pandemin?*”.

6.2 Nyhetsvärdering och medieinnehåll

När det inte fanns idrottsevenemang att bevaka eller referera så tvingades redaktionerna bli mer nyhetsjagande. Peltz (2010:157) talar om att idrottssäsongerna utgör ett pålitligt schema för sportjournalister. Detta schema försvann under våren, vilket bland annat har fått en respondent att inse hur skört deras bevakningsområde är.

Under de inledande veckorna av pandemin upplevde respondenterna trots allt att läget var nyhetsintensivt och att nyhetsvärderingen av den anledningen var förhållandevis normal. Enda skillnaden var att nyheterna handlade om en pandemi. Det rapporterades om vilka idrottare som testades positivt för covid-19 och om inställda evenemang. Detta kan kopplas begreppen *ovanlighet* och *framträdande* (Peltz, 2010:155). Efter hand var det inte längre ovanligt att idrottare blev smittade och det krävdes då att dessa var ännu mer *framträdande*. *Påverkan* blev allt viktigare i nyhetsvärderingen då rapporteringen började handla om hur pandemin påverkar exempelvis klubbarnas ekonomi, folkhälsan och ungdomsidrotten.

För att ändå producera material när det var som störst nyhetstorka gjorde man historiska tillbakablickar. Det fanns även mer tid till att utföra mer tidskrävande arbete, som att producera featurmaterial. Ett exempel på detta är att Radiosporten dokumentär utökade sin säsong. Detta överensstämmer med de resultat Hull & Romney (2020) fick. Respondenterna fick även mer tid till att producera “tyngre” nyheter, om exempelvis ekonomi, och fler reportage. Detta går i linje med Björklins (2020:41-43) resultat.

När idrotten återigen kom igång efter sommaren återgick samtliga redaktioner till att ha ett medieinnehåll som liknar hur det ser ut normalt sett, med undantaget att det fortfarande rapporterades om saker som rör pandemin och hur detta påverkar idrottsvärlden.

Enligt respondenterna har det gjorts mer fördjupande arbeten och de har tvingats att bredda bevakningsområdet och vara kreativa. Jämför man detta med vad Weedon et al. (2016) menar är bra sportjournalistik så har pandemin påverkat sportjournalistiken mot det bättre. Samtidigt tar respondenterna upp områden som har försämrats. Till exempel har GP sänkt ribban för vad som blir en nyhet och den tekniska ribban på SVT har sänkts då man har använt sig av videosamtal istället för professionellt filmade intervjuer.

Sammantaget menar respondenterna att om de tar till sig av vad de har lärt sig under pandemin så finns det goda möjligheter att sportjournalistiken gynnas av det på lång sikt.

Utvecklar vi detta lite och försöker lyfta blicken tycker vi att vi ser att pandemin har bidragit med en större medvetenhet i journalistbranschen. Under en tid där man behövt tänka nytt och

vara kreativ har man varit tvungen att verkligen sätta sig ner och titta på vad man faktiskt gör på sina redaktioner. Reflektion över sitt yrke och sin arbetsplats tror vi är bra och bidrar till en medvetenhet som annars nog är svår att upptäcka. När matcher och turneringar bara flyter på brukar också journalistiken och nyhetsflödet göra detsamma. Något som även våra respondenter är inne på. Stanna upp, tänk till och se dig omkring brukar ofta vara ett hett tips när man är vilse. Kanske bör man göra detsamma även fast man tycker sig ha allt under kontroll?

Denna del anser vi besvarar frågan “*vilka skillnader finns det i vad som publicerades innan och under pandemin?*”.

6.3 Ideal och profession

Generellt tycker inte våra respondenter att idealen har påverkats särskilt mycket av covid-19. En bit som däremot kan ha påverkats, menar flera, är stämpeln “leksaksavdelning” som Peltz (2010:153-154) tar upp kopplat till sportredaktionerna.

Några respondenter menar att just den negativa stämpeln successivt suddas ut, men att den fortfarande finns på sina håll. Flera av dem tror att covid-19 kan ha bidragit till att sportjournalistiken betraktas som mer seriös då kollegor och publik har sett hur de har hanterat utmaningarna som pandemin har inneburit. Möjligtvis kan en ökad respekt leda till att sportredaktionerna ges mer resurser och får mer utrymme totalt sett, till exempel på förstasidan i en tidning. Detta kan leda till en positiv spiral. Med ökade resurser skulle nämligen sportredaktioner även kunna prioritera “långsamma” arbeten som reportage och granskningar och i förlängningen betraktas som ännu mer seriösa.

Vi fick också som svar att en bit kan ha förändrats gällande ideal och profession till följd av pandemin är noggrannheten bland sportjournalisterna, detta då allvarlighetsgraden har höjts. Något som kan tänkas finnas kvar även efter pandemin.

Generellt tycker inte respondenterna att sportjournalisterna följer idealen mer eller mindre till följd av covid-19. Ett av svaren vi fick visade däremot prov på en del av arbetet, ur just ideal-aspekten, som förändrades en aning. Det i form av att ribban för vad man publicerar sänktes periodvis. Däremot upplevde respondenterna som talade om detta att den ribban återigen höjdes när idrotten kom igång. Av den anledningen tror vi inte att det finns skäl att oroa sig för att detta ska vara en bestående förändring. Tvärtom kanske det talar om en medvetenhet och ovilja att göra ett dåligt arbete bland reportrar och redaktörer?

Det har även varit svårare att följa idealet att låta läsarnas intressen gå först när omgivningen i form av hemarbete är mindre inspirerande, menar en respondent. Det talar för att det finns en vilja bland reportrar att vara “ute på fältet”. Av den anledningen finns det skäl att tro att detta arbetssätt kommer att bestå även om vissa delar av arbetet går att göra smidigare på distans.

En annan respondent menar att samtalen mellan sportjournalister och intervjupersoner har blivit mer mänskliga under pandemin. Om detta består kanske det kan leda till mer nyanserade intervjuer inom sportjournalistiken?

Dessa bitar passar in med vårt syfte och våra frågeställningar. Den här biten passar de facto in bra på samtliga frågeställningar. Vissa bitar mer, andra mindre.

6.4 Framtid

Vad gäller synen på framtiden och livet efter pandemin tycker vi framför allt att två aspekter som våra respondenter tar upp sticker ut. Likt de medverkande journalisterna i studien *“It Has Changed Completely”*: *How Local Sports Broadcasters Adapted to No Sports* (Hull & Romney, 2020) ser de journalisterna vi intervjuat problematiken i att tillgången och kommunikationen med aktiva idrottare, klubbar och förbund har försämrats.

Att svensk elitidrott blir mer och mer stängd är en process som redan innan pandemin var ett faktum, men som nu påskyndats. Idrottsföreningar på elitnivå ser en chans att komma undan den mediala bevakningen. Vi såg i intervjuerna att flera av respondenterna oroar sig men också tror att sportjournalistiken har denna utmaning framför sig. Ett samhälle där journalister stoppas från att bevaka och granska är ett samhälle som är långt ifrån vår nations värdegrund.

Detta gäller främst de större klubbarna i de största svenska idrotterna (i första hand fotboll och ishockey). Flera respondenter belyste en oro för att dessa klubbar kan “ta tillfället i akt” och minska tillgängligheten till spelare, ledare och beslutsfattare. Här tror vi att den utveckling som Therese Strömberg på Expressen lyfte fram gällande en “internationalisering” av svensk elitidrott mycket väl kan ha accelererats av pandemin. Att behöva arbeta som till exempel i Premier League (England), där man som journalist behöver ligga på länge för att möjligtvis få till en intervju med en spelare/ledare och sedan skicka in frågorna i förtid med en övervakare under hela intervjun, är något som oroar oss. Det skulle potentiellt kunna minska möjligheterna till ett kritiskt granskande i rätt hög grad.

Vad vi mer kan komma att vänta oss inom den framtida sportjournalistiken är den ökade viljan hos redaktioner att gå mot en mer nyhetsdriven och djupare journalistik. Samtliga redaktioner som representeras i vårt urval har i brist på bevakning av matcher, träningar och presskonferenser under pandemin behövt tänka utanför boxen för att fylla nyhetssidorna. Något vi direkt kopplar till (Hull & Romney, 2020) där svaren var detsamma då det gällde att vara kreativ och “tänka utanför boxen” i brist på pågående tävlingar. Detta har gjort att fokus lades på att göra mer reportage och granskningar under tiden det inte gick att rapportera om några matchresultat. Det är något som verkade vara väldigt uppskattat hos respondenterna, redaktionerna och framförallt publiken, enligt redaktionernas egna statistik ska sägas. Flera av våra respondenter är nog med att poängtera att man verkligen uppskattade att arbeta mer

med reportage och att det är något man tänker fortsätta att göra trots att matcher och tävlingar åter är i rullning.

Att de stora sportredaktionerna i Sverige har som målsättning att fortsätta göra mer reportage och granskningar står i kontrast till oron om tillgänglighet kanske viktigare än någonsin. För att journalistiken ska kunna fortsätta vara en stöttelelare i vårt demokratiska samhälle krävs det att journalisterna fortsätter jobba för att få tillgång till offentliga handlingar och mänskliga källor. Kanske har pandemin omedvetet tagit delar av sportjournalistiken ett steg i rätt riktning i en tid när den behöver det som mest?

För att koppla våra resultat och slutsatser till syfte och frågeställning är det i detta fallet tydligt att dessa aspekter går in under frågeställningen "*påverkas sportjournalistiken på sikt med anledning av pandemin?*". Här har reportrar och sportchefer fått resonera fritt kring just detta och vi har i detta kapitlet plockat fram de enligt oss mest intressanta och samstämmiga tankar hos respondenterna. För övriga resultat som kan kopplas till frågeställningen se kapitel 5.4.

6.5 Validitet och reliabilitet

Inledningsvis vill vi trycka på att vi inte gör anspråk på att våra resultat ska vara statistiskt generaliserbara. Vår ambition har varit att lyfta fram sportchefernas och reportrarnas upplevelser av pandemin, under tiden den pågår. Däremot tror vi att vi hade mött liknande resonemang på andra sportredaktioner. Vi har trots allt intervjuat representanter från flera av Sveriges största sportredaktioner.

Till stor del finns det en samstämmighet i svaren även om respondenterna i vissa fall har olika upplevelser, vilket är rimligt. Arbetsplatserna för våra respondenter ser olika ut och de har olika roller på respektive arbetsplats. Möjligtvis hade vi fått ännu mer samstämmighet bland svaren ifall vi endast hade intervjuat sportjournalister från ett mediaslag, exempelvis dagstidningar. Vi anser att detta däremot hade inneburit att vi hade gått miste om bredden i resonemangen. Vi tror ändå att våra resultat kan ligga till grund för att ge en förståelse för och en inblick i hur sportjournalister reflekterar kring sitt yrke och hur detta yrke påverkas när den viktigaste hörnstenen, idrotten, försvinner.

Vi delade upp intervjuerna mellan oss vilket innebar att vi inte deltog på varandras intervjuer. Detta kan ha medfört att vi ställde frågorna något olika och att våra respondenter gav olika svar som ett resultat av det. Med det sagt så var målet aldrig att ställa frågorna på exakt samma sätt utan att utföra samtalsintervjuer med ämnesområden. Den metoden i sig innebär att svaren kan se olika ut mellan respondenterna. Vi anser att metoden var relevant eftersom det gav respondenterna möjlighet att lägga störst vikt vid de ämnesområden som de hade starkast upplevelser ifrån.

En sak som vi misslyckades med var att ha en jämn könsfördelning bland respondenterna. Möjligtvis hade våra resultat sett annorlunda ut om vi hade haft det. Vi tror dock inte att karaktären på våra frågor var av en sådan art att detta har påverkat resultaten nämnvärt.

Det är även bra att ha ett kritiskt förhållningssätt till svaren vi har fått. Det kan finnas ett incitament bland respondenterna att glorifiera sin arbetsplats. Det finns också en möjlighet att det är svårt för dem att se på sitt arbete och sin arbetsplats med kritiska ögon. Förhoppningsvis innebär det faktum att vi har minst två respondenter från varje redaktion, förutom SVT, att risken för detta reduceras. Exempelvis resonerade reportrarna och sportchefen på Göteborgs-Posten väldigt olika när det kommer till klickrubriker.

På TV4 intervjuade vi inte sportchefen utan istället producenten (senior producer) Tobias Jedeskog. Detta beror på att vi fick kontakt med Tobias Jedeskog och var i ett tidspressat läge. Vi inser att detta inte är helt oproblematiskt, och det kan finnas aspekter som sportchefen eventuellt hade tagit upp som inte Tobias Jedeskog har inblick i. Däremot är han en högt uppsatt producent på TV4 Sport som förmodligen har en väldigt bred bild av arbetet på redaktionen.

Från början var vår tanke att intervjua två personer på SVT istället för TV4. I och med att de dröjde med svar och gav oss en kortare intervjutid än vad vi önskade gick vi istället vidare med TV4. Däremot svarade Jacob Hård på SVT att han kunde ställa upp, efter att vi hade bokat intervjuerna med TV4. Eftersom vi såg att vi hade tid att göra en extra intervju så genomfördes den. Vi får därmed inte en lika bred bild på hur pandemin har påverkat arbetet på SVT, men vi anser att det är bättre än inget. Dessutom har Jacob Hård många års erfarenhet i branschen.

Slutligen är det värt att nämna att vi är journalister som intervjuar journalister, vilket gör att vi kanske inte reagerar på sådant som andra möjligtvis skulle kunna reagera på. Å andra sidan är vi också vana vid att analysera intervjuer och finna trender i dem.

6.6 Vidare forskning

Om vi går vidare och resonerar kring vidare forskning kan vi konstatera att vi ser några olika alternativ. Främst ser vi att en liknande studie som vi gjort baserad på kvalitativa samtalsintervjuer med sportchefer och sportreportrar fortsatt är relevant senare under pandemin, alternativt även när pandemin förhoppningsvis tar slut. Detta för att pandemin utveckling fortsatt sker ständigt och chansen att sportjournalistiken ytterligare stöter på hinder och motgångar är enligt oss stor. Att göra en liknande studie senare under pandemin kommer också öka chansen för mer utförliga svar hos både sportcheferna och reportrarna då de har fått mer tid att reflektera över den situation de befinner sig i, men också befunnit sig i. I vårt fall gjordes studien bara ett halvår efter att pandemin brutit ut och vi kunde på vissa håll se att våra respondenter inte alltid reflekterat över de frågor vi ställde.

Om några år vore det intressant om det gjordes en studie på om det blev några bestående effekter som kan kopplas till pandemin på sportjournalistiken. Blev det möjligtvis fler djupgående reportage, eller blev idrottsklubbarna mer restriktiva? Beroende på vad man väljer att fokusera på så kan kvantitativa innehållsanalyser enkätstudier eller kvalitativa samtalsintervjuer vara relevanta.

Ett sista förslag på vidare forskning är att man skulle kunna utföra kvantitativa innehållsanalyser för att se om sportchefernas och reportrarnas analyser stämmer överens med vad man faktiskt har publicerat.

Referenser

Björklin, Maja (2020). *Vad gör vi om två veckor? En kvalitativ studie om sportjournalistik under coronapandemin*. Umeå universitet. Hämtad 2020-11-16 från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1466534/FULLTEXT01.pdf>

Ekström, Mats., & Larsson, Larsåke. (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Enbom, Jesper & Carlsson, Eric (2019). Sportjournalistik. I Strömbäck (ed.), *Handbok i journalistikforskning. Andra reviderade upplagan*. (s.201-210). Lund: Studentlitteratur

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann, & Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik

Expressen. (2020, 31 oktober) I *Wikipedia*. Hämtad 2020-11-16 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Expressen>

Galtung, Johan, & Mari Holmboe Ruge, M.H. (1965). The structure of foreign news. The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crisis in for Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research* 2(1): s. 66-71

Göteborgs-Posten. (2020, 12 september) I *Wikipedia*. Hämtad 2020-11-16 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6teborgs-Posten>

Hardin, Marie, Zhong, Bu, Whiteside, Erin (2009) Sports coverage: 'toy department' or public-service journalism? The relationship between reporters' ethics and attitudes toward the profession. *International Journal of Sport Communication* 2(3): 319–339.

Hull, Kevin, & Romney, Miles. (2020). "It Has Changed Completely": How Local Sports Broadcasters Adapted to No Sports, *International Journal of Sport Communication*, 13(3), 494-504. Hämtad Nov 17, 2020, från <https://journals.humankinetics.com/view/journals/ijsc/13/3/article-p494.xml>

Hutchins, Brett, & Boyle, Raymond. (2017). A Community of Practice: Sport journalism, mobile media and institutional change. *Digital Journalism*, 5(5), 496-512.

Kvale, Steinar, & Brinkmann, Swend. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Lundh, Olof. (2020, 20 november). Lundh: Ett av pandemins många offer är öppenheten - och möjligheten att ställa frågor. *Fotbollskanalen*. Hämtad 2021-01-05 från <https://www.fotbollskanalen.se/lundhs-kronika/lundh-ett-av-pandemins-manga-offer-ar-oppenheten---och-mojligheten-att-stalla-f/>

Peltz, Richard J. (2010). The sportswriter as development journalist: Covering African football. *Ecquid Novi*, 31(2), 149-173.

Sherwood, Merryn, Nicholson, Matthew, & Marjoribanks, Timothy. (2017). Controlling the Message and the Medium?: The impact of sports organisations' digital and social channels on media access. *Digital Journalism*, 5(5), 513-531.

Strömbäck, Jesper (2019). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I Strömbäck (ed.). *Handbok i journalistikforskning. Andra reviderade upplagan*. (s. 171-183). Lund: Studentlitteratur.

Sveriges Television. (2020, 17 september) I *Wikipedia*. Hämtad 2020-11-16 från https://sv.wikipedia.org/wiki/Sveriges_Television

Thorén, Petra, Hyllert, Ulrika. (2020, 10 juni). "Säkerställ en kvalificerad idrottsbevakning". *Dagens Media*. Hämtad 2021-01-05 från <https://www.dagensmedia.se/nyheter/debatt/sakerstall-en-kvalificerad-idrottsbevakning/>

TV4. (2020, 9 december) I *Wikipedia*. Hämtad 2021-01-03 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/TV4>

Weedon, Gavin, Wilson, Brian, Yoon, Liv, Lawson, Shawna. Where's all the 'good' sports journalism? Sports media research, the sociology of sport, and the question of quality sports reporting. *International Review for the Sociology of Sport*. 2018;53(6):639-667. doi:10.1177/1012690216679835

Bilaga 1: Intervjuguide

Bakgrund

1. Vad heter du?
2. Hur gammal är du?
3. Vilket kön definierar du dig själv som?
4. Har du någon journalistisk utbildning?
5. Var arbetar du?
6. Vad är din yrkestitel?
7. Vad är dina främsta arbetsuppgifter?
8. Hur länge har du arbetat som journalist?
9. Hur länge har du arbetat som sportjournalist?
10. Hur länge har du arbetat på din nuvarande arbetsplats?
11. Hur länge har du haft din nuvarande tjänst?

Omställning

12. Hur upplever du att sportjournalistiken i Sverige har påverkats av covid-19?
13. Hur har covid-19 påverkat arbetet på din redaktion?
14. Hur har dina arbetsuppgifter påverkats av covid-19?
15. Upplevde du en omställning på din redaktion under början av utbrottet i Sverige till följd av covid-19? Om ja, i så fall hur?
 - a. Hur var den första månaden av omställningen efter att idrotten pausades?
16. Upplevde du en omställning under början av utbrottet i Sverige i dina arbetsuppgifter till följd av covid-19? Om ja, i så fall hur?
 - a. Hur var den första månaden av omställningen efter att idrotten pausades?
17. Har arbetsuppgifterna på din redaktion förändrats ytterligare senare under pandemin?
18. Har dina arbetsuppgifter förändrats ytterligare senare under pandemin?

Nyhetsvärdering

19. Upplever du en skillnad i nyhetsvärdering inom sportjournalistiken innan och efter utbrottet i Sverige? Om ja, i så fall hur?
20. Upplever du att den sportjournalistiska formen har förändrats till följd av covid-19? Om ja, i så fall hur?
21. Har ni på din redaktion behövt använda nya tekniska lösningar? Om ja, i så fall hur?
22. Vilka idrotter ska ni bevaka enligt ert uppdrag? Har ni ett skriftligt uppdrag vi kan få ta del av?
23. Vad har ni fått göra istället?
 - a. Har ni bevakat andra idrotter än vad ni traditionellt bevakar?

Profession

24. Vilka ideal tycker du att en sportjournalist bör följa?

25. Upplever du att sportjournalister generellt följer dessa ideal?
26. Upplever du att du följer dessa ideal?
27. Upplever du att huruvida sportjournalister generellt följer dessa ideal har förändrats till följd av covid-19? Om ja, i så fall hur?
28. Upplever du att huruvida du följer dessa ideal har förändrats till följd av covid-19? Om ja, i så fall hur?
29. Tidigare har sportredaktionerna ibland beskrivits som “leksaksavdelningen” (Peltz, 2010) på arbetsplatsen. Huruvida upplever du att det stämmer? Hur upplever du att denna bild har påverkats av covid-19?

Framtid

30. Hur tror du att covid-19 kommer att påverka den framtida sportjournalistiken i Sverige?
31. Upplever ni att ni har breddat sportjournalistiken?
32. Har ni några organisatoriska förändringar som ni kommer att behålla? Vilka?
33. Vilka lärdomar har ni dragit av situationen?